Svanemerking av

Tekstiler, skinn og lær

Inkluderer produkter til konfeksjon og innredninger

Versjon 4.0 • 12. desember 2012 – 31. desember 2016

Nordisk Miljømerking

Innhold

Hva er svanemerkete tekstiler, skinn og lær? 3

Hvorfor velge svanemerking? 3

Hva kan svanemerkes? 3

Hvordan søker man? 5

Hva kreves for å bli svanemerket? 6

1 Produktbeskrivelse 6

2 Miljøkrav 7
2.1 Fremstilling av fiber 7
2.2 Fyll og stoppmaterialer 13
2.3 Andre materialer 14
2.5 Kjemikalier skinn og lær 19
2.6 Etterbehandling og montering 21
2.7 Utslipp 24
2.8 Energi- og vannforbruk 25
2.9 Emballasje, lagring og transport 26

3 Kvalitets- og funksjonskrav 26
3.1 Produktkrav tekstiler 26
3.2 Produktkrav skinn og lær 28
3.3 Merking av produkt 29

4 Etiske krav 29

5 Kvalitets- og myndighetskrav 30

Markedsføring 32

Svanemerkets utforming 32

Etterkontroll 32

Hvor lenge gjelder lisensen? 33

Nye kriterier 33

Tekstiler, skinn og lær 039, versjon 4.0, 12. desember 2012

Adresser

Nordisk Ministerråd besluttet i 1989 å innføre en frivillig offisiell miljømerking, Svanen. Nedenstående organisasjoner/foretak driver Svanemerkingen på oppdrag av de respektive lands regjeringer. For mer informasjon se web sidene.

Danmark
Miljømærkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Kollegievej 6
DK-2920 Charlottenlund
Telefon +45 72 300 450
Fax +45 72 300 451
E-post: info@ecolabel.dk
www.ecolabel.dk

Sverige
Miljömärkning Sverige AB
SE-118 80 Stockholm
Telefon +46 8 55 55 24 00
Fax +46 8 55 55 24 01
E-post: svanen@ecolabel.se
www.ecolabel.se

Finland
Miljömärkning Finland
Box 489
FIN-00241 Helsingfors
Telefon +358 424 2811
Fax +358 424 281 299
E-post: joutsen@motiva.fi
www.ecolabel.fi

Norge
Miljømerking
Tordenskiolds gate 6 B
NO-0160 Oslo
Telefon +47 24 14 46 00
Fax +47 24 14 46 01
E-post: info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Island
Norræn Umhverfismerking á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 Reykjavik
Telefon +354 5 91 20 00
Fax +354 5 91 20 20
E-post: svanurinn@ust.is
www.svanurinn.is

Dette dokument kan bare kopieres i sin helhet og uten noen form for endringer. Sitat kan gjøres hvis opphavsmannen Nordisk Miljømerking nevnes.

Vedlegg

Vedlegg 1 Flytskjema
Vedlegg 2 Beskrivelse og sammensetning av produkt
Vedlegg 3 Bomull og andre naturlige frøfibre av cellulose
Vedlegg 4 Lin, bambus og andre bastfiber
Vedlegg 5 Ull og andre keratinfiber
Vedlegg 6 Akrylfiber
Vedlegg 7 Elastan
Vedlegg 8 Polyamidfiber
Vedlegg 9 Polyesterfiber
Vedlegg 10 Polypropylenfiber
Vedlegg 11 Regenererte cellulosefiber
Vedlegg 12 Sporbarhet råvarer
Vedlegg 13 Fyll og stoppmaterialer
Vedlegg 14 Tilsetninger til fyll- og stoppmaterialer
Vedlegg 15 Andre materialer
Vedlegg 16 Generelle kjemikaliekrav
Vedlegg 17 Garn, metervare og tekstil
Vedlegg 18 Farger og pigment – fargeri
Vedlegg 19 Farger og pigment - fargeprodusent
Vedlegg 20 Garveri
Vedlegg 21 Etterbehandling
Vedlegg 22 Belegning, laminat og membran
Vedlegg 23 Øvrige krav
Vedlegg 24 Lim
Vedlegg 25 Farger og pigment – Skinn & lær
Vedlegg 26 Dun og fjær
Vedlegg 27 Mulesing
Vedlegg 28 Markedsføring
Vedlegg 29 Test- og analysemetoder
Vedlegg 30 Oversikt over R-setninger
Vedlegg 31 Oversikt og verifikasjon med EU Ecolabel og GOTS

Hva er svanemerkete tekstiler, skinn og lær?

Tekstiler, skinn og lær med Svanemerket oppfyller en rekke miljø-, helse- og kvalitetskrav. Det betyr at det stilles krav til produksjonen fra framstillingen av fiber og skinn, videre behandling av fiberen og skinnet fram til det ferdige tekstil- eller lærproduktet. Resirkulerte fibre kan inngå.

Både framstilling av fiberen og kjemikaliebruk i produksjonen er sentralt i kriteriene. Ved å stille krav til kjemikalier, både gjennom grenseverdier og forbud mot en rekke miljø- og helsefarlige stoffer, setter kriteriene fokus på å redusere miljøbelastningen fra produksjonen og ta hensyn til helse både for arbeidere og forbrukere.

Det stilles også krav på tekstilenes kvalitet, blant annet gjennom fargebestandighet og krymping.

Hvorfor velge svanemerking?

- Produsenter av tekstiler, skinn og lær kan bruke varemerket Svanen i sin markedsføring. Svanemerket har troverdighet og er meget godt kjent i Norden.
- Svanemerket er en kostnadseffektiv og enkel måte for produsenten å kommunisere sitt miljøarbeid og miljøengasjement til kunder og leverandører.
- En miljøtilpasset virksomhet har oftere lavere kostnader pga. redusert energiforbruk og mindre emballasje og avfall.
- En mer miljøtilpasset drift forbereder produsenter av tekstiler, skinn og lær på fremtidige miljøkrav.
- Miljøspørsmål er komplekse og det kan ta lang tid å sette seg inn i spesifikke problemstillinger. Svanemerkingen kan ses som en guide til dette arbeide.
- Svanemerking omfatter ikke bare miljøkrav, men også kvalitetskrav fordi miljø og kvalitet ofte går hånd i hånd. Det betyr at en Svanelisens også kan ses som et kvalitetsstempel.

Hva kan svanemerkes?

Kriteriene omfatter produkter av tekstilfiber, skinn og lær eller en kombinasjon av disse. Med tekstiler, skinn og lær menes:

- Konfeksjon og tilbehør, for eksempel bukser, skjorter, jakker, undertøy, lommetørklær, skjerf, bager og vesker.

- Innredningstekstiler, det vil si tekstilprodukter for bruk og innredning (inkludert for bil/båt), for eksempel håndklær, sengetøy, gardiner, duker, tepper, puter, dyner og møbelstoffer.
- Fiber, garn og metervarer, inkludert varige non-woven, som skal anvendes i tekstiler for konfeksjon og tilbehør eller i innredningstekstiler nevnt over. Med varige non-woven menes produkter som kan gjenbrukes og vaskes.
- Produkter av skinn og lær som jakker, bukser, belter eller vesker, og skinn og lær som råmateriale til konfeksjon eller innredning (inkludert for bil/båt) fra følgende dyrearter: sau, geit, okse (sv: nöthudar), hest, gris, elg, hjort og rein.

Produkter til både privat og offentlig bruk kan svanemerkes. Tekstilene kan være laget av nyfiber og/eller resirkulerte fibre.

Følgende produkter og materialer kan ikke miljømerkes etter kriteriene for tekstiler, skinn og lær:

- Mineralfibre, glassfibre, metallfibre, kullfibre og andre uorganiske fibre.
- Produkter eller materialer som er behandlet med flammehemmende midler. Dette gjelder også flammehemmere som er integrert i produktet eller materialene.
- Veggbekledning, som f.eks. tekstiltapet.
- Reklamemateriell, banners, roll-ups.
- Engangsprodukter. Med engangsprodukter menes produkter som ikke kan vaskes/renses eller gjenbrukes.
- Produkter som inneholder elektroniske komponenter.
- Produkter som inneholder parfyme eller andre duftstoffer.

Produkter som kan miljømerkes etter andre kriterier innen Nordisk miljømerking er ikke omfattet av tekstilkriteriene. Eksempler på dette er:

- Engangsprodukter av non-woven som ikke kan vaskes eller gjenbrukes, f.eks. tørkepapir og rengjøringskluter (kriterier for mykpapir).
- Engangsprodukter som bomullspads til personlig pleie (kriterier for hygieneprodukter).
- Våtservietter (kriteriene for kosmetikk).
- Gulvbelegg, som vegg til vegg tepper (kriterier for gulv).
- Tekstilprodukter, som inngår som en del av et møbel, f.eks. sofaputer, madrasser og sitteputer (saccosekker) (kriterier for møbler og innredninger). Puter som er en del av en samlet møbellisens, sammen med f.eks. senger eller madrasser, og stoppmaterialet er av samme type, kan miljømerkes etter kriteriene for møbler og innredninger.
- Mikrofiberkluter (kriterier for mikrofiberkluter).
- Leker/Kosedyr (kriterier for leker).
- Sko (inngår i EU Ecolabels kriterier for sko).

Hvordan søker man?

Hvert krav er markert med bokstaven K (for krav) eller M (for miljøledelse) samt ett nummer. Alle relevante krav skal oppfylles for at en lisens skal oppnås.

Symboler i teksten

For hvert krav er det beskrevet hvordan kravet skal dokumenteres. Det finnes også ulike symboler som brukes for å lette arbeidet. Symbolene er:

✉ Send inn

🔑 Kravet kontrolleres på stedet

🕮 Send med rutiner for miljø- og kvalitetssikringen

Søknad

Søknaden sendes til Nordisk Miljømerking i det land tekstilet, skinnet eller læret skal selges/virksomheten drives, se adresser på side 2. Søknaden skal bestå av en søknadsblankett og dokumentasjon som viser at kravene oppfylles (finnes spesifisert i kravene).

Kontroll på stedet

Før lisens bevilges kontrollerer Nordisk Miljømerking på stedet at kravene oppfylles. Ved kontrollen skal underlag for beregninger, original til innsendt dokumentasjon, måleprotokoll, innkjøpsstatistikk og lignende som bekrefter at kravene oppfylles kunne fremvises.

Kostnader

En søknadsavgift betales i forbindelse med at bedriften søker lisens. I tillegg til det kommer en årsavgift basert på omsetning av det svanemerkete tekstiler, skinnet og/eller læret.

Spørsmål

Ved spørsmål, kontakt gjerne Nordisk Miljømerking, se adresser på side 2.

Hva kreves for å bli svanemerket?

For å få en Svanelisens må:

- Samtlige krav i dette dokumentet som gjelder det aktuelle produktet oppfylles. Enkelte av kravene er harmonisert med EU Ecolabels kriterier for tekstiler vedtatt av Kommisjonen juli 2009. Noen artikler med gyldig GOTS-sertifikat kan få unntak for krav under visse vilkår. Se vedlegg 31 for en oversikt over hvilke krav som kan dokumenteres med gyldig lisensbevis for EU-Ecolabel eller GOTS.
- Det skal gjennomføres et kontrollbesøk hos virksomheten

Krav til analyselaboratorier, prøvetaking og testmetoder er gitt i vedlegg 29.

1 Produktbeskrivelse

K1 Informasjon om produktet

Søker skal oppgi følgende informasjon om produktet:

1. Varemerke/handelsnavn, eventuelt artikkelnummer
2. Hvor produktene skal selges (butikk, web-shop etc.)
3. Oversikt over produksjonsprosessen og underleverandører

Produksjonsprosessen skal beskrives ved at det oppgis navn og produksjonssted på underleverandører og hvilke prosesser hver underleverandør gjør, f.eks. vasking, farging og trykking.

Det anbefales at produksjonsprosessen beskrives ved hjelp av et flytskjema, for eksempel som vist i vedlegg 1.

✉ Beskrivelse i henhold til kravet.

K2 Beskrivelse og sammensetning av produkt

Det skal gis en beskrivelse av produktet/ene som skal miljømerkes. Beskrivelsen skal omfatte sammensetningen av produktene med vektprosent av de ulike materialene som inngår.

- Belegg, membran og laminat får inngå med totalt 20 vektprosent i det ferdige produkt.
- Glidelåser, knapper, reflekser og andre detaljer får inngå med totalt 15 vektprosent i det ferdige produkt.
- Fyll/stoppmaterialer av lateks, polyuretan, dun, fjær, frø, korn eller gryn: andel skal oppgis, men er ikke begrenset.
- Sytråd er unntatt fra kravene videre i dokumentet. Borrelås regnes som tekstilfiber og skal oppfylle krav som er relevant for fibertypen.
- Fibertyper, skinn og lær og andre materialer som det ikke er stilt krav til i dokumentet, kan til sammen inngå med 5 vektprosent av produktet. Frø, korn og gryn er unntatt fra denne begrensingen.
- Fibertyper, skinn og lær det er stilt krav til i kriteriene er unntatt fra kravene dersom fibertypen/skinnet eller læret til sammen inngår med mindre enn 5 vektprosent av andel tekstil/skinn/lær i produktet.

- Resirkulerte fibre trenger ikke å oppfylle kravene til produksjon av fiber. Med resirkulerte fibre menes fibre fra spill fra tekstil- og konfeksjonsindustrien, fra innsamlet tekstilavfall eller fra plastavfall som kan anvendes til fiberproduksjon. f.eks. fiber framstilt av plastflasker.

Det anbefales at sammensetningen av produktene beskrives ved hjelp av en tabell, for eksempel som vist i vedlegg 2.

✉ Beskrivelse i henhold til kravet. Se vedlegg 2 for mal.

2 Miljøkrav

Kravene i dette kapitlet er delt inn i krav til fremstilling av fiber (kap. 2.1), fyll og stopp materialer (kap. 2.2), andre materialer (kap. 2.3), kjemikalier tekstiler (kap. 2.4), kjemikalier skinn og lær (kap. 2.5), etterbehandling og montering (kap. 2.6), utslipp (kap. 2.7), energi- og vannforbruk (kap. 2.8) og emballasje, lagring og transport (kap. 2.9).

2.1 Fremstilling av fiber

Resirkulerte fibre trenger ikke å oppfylle kravene til fremstilling av fiber, se K2. Dersom fibrene innfarges skal fargene oppfylle fargekravene i kapittel 2.4.2 Farger og Pigmenter.

2.1.1 Vegetabilske fiber

K3 Bomull og andre naturlige frøfibre av cellulose

Kravet gjelder for både bomull og andre naturlige frøfibre av cellulose inklusiv kapok, som betegnes med bomull nedenfor.

Minst 10 vektprosent av bomullen som brukes til produksjon av svanemerket tekstil skal være økologisk dyrket eller dyrket i overgang til økologisk dyrking. Andelen skal regnes ut i kg økologisk bomull per totalt innkjøpt kg bomull til den svanemerkete produksjonen på årsbasis. Den resterende delen av bomullen skal minst oppfylle kravene beskrevet for konvensjonell bomull nedenfor. Dersom produktene/kolleksjonen som skal svanemerkes produseres på flere produksjonssteder/fabrikker, kan andelen økologisk bomull regnes ut basert på totalt innkjøp av økologisk og konvensjonell bomull til alle de svanemerkete produktene/kolleksjonen, slik at kravet ikke trenger å oppfylles per produksjonssted/fabrikk.

Det skal sendes inn en produksjonsplan og rutiner som viser hvordan kravet skal oppfylles, og hvert år skal det sendes inn oppdaterte opplysninger om oppfyllelse av kravet.

Økologisk bomull

Med økologisk menes bomull dyrket i henhold til Europarådets Forordning (EØF) nr. 834/2007 av 28. juni 2007 om økologisk produksjon av landbruksprodukter, eller produkter fremstilt på samme måte og under liknende kontrollordninger. Eksempler er: KRAV, IFOAM, KBA, OCIA, TDA, DEMETER.

Konvensjonell bomull

Konvensjonell dyrket bomull får inneholde maksimum 0,05 ppm av hvert av følgende stoffer: aldrin, captafol, klordan, DDT, dieldrin, endrin, heptaklor, heksaklorbensen, heksaklorsykloheksan (isomerer totalt), 2,4,5-T, klordimeform, klorbenzilat, dinoseb med salter, monokrotofos, pentaklorfenol, toxafen, metamidofos, metylparation, paration, fosfamidon, glufosinat-ammonium og glyfosat. Testene skal gjennomføres på råbomull, dvs. før våtbe-

handling, på hvert parti bomull som mottas, etter testmetodene gitt i vedlegg 29. Dersom det kan dokumenteres sporbarhet på bomullen tilbake til den enkelte bonde på minst 75 % av den anvendte bomullen, og disse kan bekrefte at stoffene nevnt over ikke er anvendt ved dyrkingen av bomull, er det ikke nødvendig å sende inn testrapporter.

✉ For økologisk andel: oppgi leverandør av økologisk bomull med navn og adresse. Gyldig sertifikat som viser at bomullen er økologisk dyrket i henhold til Europarådets Forordning (EØF) nr. 2092/91 av 24. juni 1991 om økologisk produksjon av landbruksprodukter eller tilsvarende systemer. Gyldig GOTS-sertifikat i henhold til versjon 3.0 eller senere kan anvendes for å dokumentere at bomullen er økologisk sertifisert.

Produksjonsplan og rutiner samt beregning som viser hvordan andelen økologisk bomull oppfylles skal sendes inn, samt rutiner for årlig rapportering om andelen økologisk bomull.

✉ For konvensjonell andel: Testrapporter som viser at kravet er oppfylt eller bekreftelse fra bøndene om at angitte stoffer ikke er anvendt, samt oversikt over andelen bomull som dette gjelder. Gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009 kan benyttes som deler av dokumentasjonen. Tilleggstest av glufosinat-ammonium og glyfosat kreves.

Vedlegg 3 kan anvendes.

K4 Lin, bambus og andre bastfibre

Lin, bambus og andre bastfibre skal kun dyrkes med pesticider tillatt anvendt i EU forordning 1107/2009.

Fremstilling av lin, bambus og andre bastfibre ved vannrøyting tillates kun dersom avløpsvannet fra vannrøytingen renses så det kjemiske oksygenforbruket (COD) eller den totale mengden organisk karbon (TOC) reduseres med minst 75 % for hampfiber og minst 95 % for lin- og andre bastfibre.

Bambus skal i tillegg oppfylle K16.

Krav til analyselaboratoriet og testmetode for COD/TOC er gitt i vedlegg 29. Måling av PCOD eller BOD kan også anvendes hvis en korrelasjon til COD er vist.

✉ Erklæring om at kun godkjente pesticider er anvendt.

✉ Testrapport fra produsent av lin/bastfibre som viser at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009 dersom vannrøyting anvendes.

Vedlegg 4 kan anvendes.

2.1.2 Animalske fibre

K5 Ull og andre keratinfiber (ull fra sau, kamel, alpakka og geit)

Det totale innholdet av følgende stoffer får ikke overstige 0,5 ppm: γ-heksaklorsykloheksan (lindan), α-heksaklorsykloheksan, β-heksaklorsykloheksan, δ-heksaklorsykloheksan, aldrin, dieldrin, endrin, p,p'-DDT og p,p'-DDD, cypermetrin, deltametrin, fenvalerat, cyhalotrin og flumetrin.

Det totale innholdet av følgende stoffer får ikke overstige 2 ppm: diazinon, propetamfos, klorfenvinfos, diklorfention, klorpyrifos, fenklorfos, diflubenzuron og triflumuron.

Analysen skal gjøres på råull før våtbehandling for hvert parti ull som mottas.

Testene skal være i henhold til IWTO Draft Test Method 59 eller tilsvarende.

Kravet gjelder ikke dersom det kan dokumenteres hvilke bønder som har produsert minst 75 vektprosent av ullen eller keratinfibrene, og at bøndene kan bekrefte at stoffene nevnt i kravet ikke er brukt på de aktuelle områder eller dyr.

Kravet gjelder heller ikke dersom ullen er økologisk sertifisert. For definisjon av økologisk, se K3.

✉ Testrapport som viser at kravet oppfylles eller bekreftelse fra bøndene om at angitte stoffer ikke er anvendt, samt oversikt over andelen ull som dette gjelder eller gyldig sertifikat som viser at ullen er økologisk i henhold til Europarådets Forordning (EØF) nr. 2092/91 av 24. juni 1991 om økologisk produksjon av landbruksprodukter, eller tilsvarende systemer. Gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009 kan også benyttes som dokumentasjon for dette kravet.

Vedlegg 5 kan anvendes.

K6 Utslipp fra ullvaskerier

Utslipp av det kjemiske oksygenforbruket, COD, får, uansett om det renses on-site eller off-site, være maksimum 20 g/kg ubearbeidet ull, uttrykt som årlig gjennomsnitt. Ved off-site rensing beregnes COD-utslippet ved å multiplisere COD-utslippet fra ullvaskeriet med renseanleggets gjennomsnittlige renseeffekt. Måling av PCOD, TOC eller BOD kan også anvendes hvis en korrelasjon til COD er vist.

Ullvaskeanlegget skal beskrive hvordan avløpsvannet fra vaskingen behandles og vise hvordan COD-utslipp overvåkes.

pH-verdien på avløpsvannet som slippes ut i overflatevannet skal være 6 – 9 (med mindre pH-verdien i resipienten ligger utenfor dette intervallet), og temperaturen skal være lavere enn 40°C (med mindre temperaturen i resipienten er høyere).

Krav til analyselaboratoriet og testmetode for COD/TOC er gitt i vedlegg 29.

✉ For COD: testrapport fra ullvaskeriet som viser at kravet er oppfylt. For pH og temperatur: rapporter fra ullvaskeriet som viser målinger av pH og temperatur i avløpsvannet eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

2.1.3 Syntetiske fibre

K7 Akryl

Restene av akrylnitril i råfiber fra fiberfremstillingsanlegget skal være mindre enn 1,5 mg/kg. Mengden akrylnitril skal måles med følgende analysemetode: Ekstraksjon med kokende vann og kvantifisering med kapillær gass-væskekromatografi.

Utslipp av akrylnitril til luft (under polymeriseringen og frem til den spinneklare oppløsningen) skal være mindre enn 1 g/kg produsert fiber uttrykt som årsgjennomsnitt.

N,N - Dimetylacetamid (DMAc, cas nr 127-19-5) får ikke anvendes ved fremstilling av akryl.

✉ Analyserapport fra produsent av akryl som viser at kravet er oppfylt. For utslipp til luft skal søkeren legge ved dokumentasjon og/eller testrapporter, samt gi en bekreftelse på at kravet er overholdt. Gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009 kan dokumentere kravene om akrylniytil.

✉ Erklæring fra akrylprodusent om at DMAc ikke er brukt ved fremstilling av akryl.

Vedlegg 6 kan anvendes.

K8 Elastan

Organiske tinnforbindelser får ikke anvendes.

Utslipp til luft av aromatiske diisocyanater under polymerisering og spinning skal være mindre enn 5 mg/kg produsert fiber uttrykt som årsgjennomsnitt.

N,N - Dimetylacetamid (DMAc, cas nr 127-19-5) får ikke anvendes ved fremstilling av elastan.

✉ Erklæring fra produsent av elastan om at organiske tinnforbindelser ikke anvendes Detaljert informasjon og/eller analyserapporter fra produsent av elastan som viser at kravet oppfylles. Gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009 kan dokumentere disse punktene.

✉ Erklæring fra elastanprodusent om at DMAc ikke er brukt ved fremstilling av elastan.

Vedlegg 7 kan anvendes.

K9 Polyamid

Utslipp av nitrogendioksid (N2O) til luft fra monomerfremstilling må ikke overstige 10 g/kg fremstilt polyamid 6-fibre og 50 g/kg fremstilt polyamid 6.6-fibre uttrykt som årsgjennomsnitt.

✉ Detaljert informasjon og/eller testrapport fra produsent av polyamid som viser at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

Vedlegg 8 kan anvendes.

K10 Polyester

Mengden antimon i polyesterfiber målt som gjennomsnittsverdi på årsbasis får ikke overstige 260 ppm.

Antimon skal testes ved følgende metode: direkte bestemmelse med atom-absorpsjonsspektrometri. Testen skal utføres på råfiber innen våtbehandling.

Utslipp av VOC ved polymerisering og fiberproduksjon, målt på de pro-sesstrinn der det forekommer, inkludert diffuse utslipp, må ikke overstige 1,2 g/kg produsert polyestermasse uttrykt som årsgjennomsnitt.

VOC er definert som organiske forbindelser som har et damptrykk på 0,01 kPa eller over ved 293,15 K eller en tilsvarende flyktighet under betingelsene ved bruk.

✉ Erklæring fra produsent av polyester om at antimon ikke anvendes eller en testrapport som viser at kravet om antimon er oppfylt. For utslipp av VOC skal det sendes inn detaljert informasjon og/eller testrapport samt en bekreftelse fra produsent av polyester på at kravet er overholdt. Gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009 kan dokumentere dette kravet.

Vedlegg 9 kan anvendes.

K11 Polypropylen

Blybaserte pigment får ikke anvendes.

✉ Bekreftelse fra produsent av polypropylen på at blybasert pigment ikke er anvendt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

Vedlegg 10 kan anvendes.

2.1.4 Regenererte cellulosefibre

Ved produksjon av regenererte cellulosefibre kan fiber fra ulike dissolving-masser blandes. Alle massene skal da oppfylle K12 og K16a. K16b skal oppfylles for den produserte fiberen på årsbasis.

Bruk gjerne vedlegg 11 som mal for regenererte cellulose fibre.

K12 Bleking med klorgass

Klorgass må ikke brukes ved bleking av cellulosemasse eller cellulosefibre.

✉ Erklæring fra produsenter av cellulosemasse og regenerert cellulose om at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

K13 Viskose, utslipp av svovel

Utslipp av svovel til luft skal ikke være mer enn 120 g S/kg filamentfibre og 30 g/kg stapelfibre uttrykt som årlig gjennomsnitt.

✉ Testrapport fra produsent av viskose som viser at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

K14 Viskose, utslipp av sink

Utslipp av sink til vann skal ikke være mer enn 0,3 g Zn/kg regenerert cellulose uttrykt som årlig gjennomsnitt.

Informasjon om prøvetagning, analysemetoder og analyselaboratorier er gitt i vedlegg 29.

✉ Testrapport fra produsent av viskose som viser at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

K15 Cuprofiber, utslipp av kobber

Innhold av kobber i avløpsvannet fra anlegg som fremstiller cuprofiber må ikke overstige 0,1 ppm uttrykt som årlig gjennomsnitt.

✉ Testrapport fra produsent av cuprofiber som viser at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

K16 Sporbarhet og sertifisert råvare

a) Sporbarhet

Produsent av regenererte fibre eller produsenten av dissolvingmassen skal:

1. oppgi navn (på latin og et nordisk språk), samt geografisk opprinnelse (land/delstat og region/provins) for de råvarene som anvendes. Vedlegg 12 kan anvendes.
2. ha sporbarhet på tre- og fiberråvarene
3. ha en skriftlig prosedyre/rutine for innkjøp av råvarer som sikrer at råvarene kommer fra lovlige kilder. Tre- og fiberråvarer må ikke komme fra:
    - Beskyttede områder eller områder som er under behandling for å bli beskyttede områder
    - Områder med uklare eierforhold eller bruksrettigheter
    - Illegalt avvirket råvare
    - Genmodifiserte trær og planter

Dessuten må ikke driften av skogen skade:

- Naturskog, biodiversitet, spesielle økosystemer og viktige økologiske funksjoner
- Sosiale og kulturelle bevaringsverdier

Sporbarhetssertifikat (Chain of Custody certificate) kan anvendes for å dokumentere punkt 2.

b) Sertifisert tre- og fiberråvare

På årsbasis skal minst

30 % av fiberråvaren komme fra områder der driften er sertifisert etter en skogsstandard og sertifiseringssystem angitt i vedlegg 12

eller

75 % av fiberråvaren være returfiber, kutterspon eller sagflis

eller

en kombinasjon av disse, beregnet etter følgende formel:

Krav på andel fiberråvare fra sertifiserte områder (Y):

$Y\ (\%) \geq 30 - 0{,}4x$

der x = andel returfiber, kutterspon eller sagflis.

Andelen sertifisert fiber skal oppdateres og rapporteres årlig under lisensens gyldighetstid.

Bambus er unntatt for kravet til sertifisert andel.

Andel fiberråvare fra sertifiserte områder respektive andelen returfiber, kutterspon eller sagflis i tekstilfiberen, beregnes som en vektet sum av andelen i hver inngående masse.

✉ Navn (på latin og et nordisk språk), samt geografisk opprinnelse (land/delstat og region/provins) for de råvarene som anvendes. Vedlegg 12 kan anvendes.

✉ System for sporbarhet skal beskrives. Sporbarhetssertifikat (Chain of Custody certificate) kan anvendes for å dokumentere punkt 2.

✉ Skriftlige prosedyrer/rutiner for å sikre lovlig råvare. Prosedyren/rutinen skal inneholde oppdaterte lister over alle leverandører av råvare. Vedlegg 12 kan anvendes.

2.2 Fyll og stoppmaterialer

Vedlegg 13 kan anvendes som mal for kapitel 2.2. I tillegg kan vedlegg 14 anvendes for K18, tilsetninger.

K17 Fyll og stoppmaterialer

Tekstilfibre skal oppfylle relevante krav for tekstilfibre i K3-K16.

Vaskemidler og andre kjemikalier som anvendes til vask av fyll og stoppmaterialer skal oppfylle K26 om forbudte stoffer og K29 om nedbrytbarhet vaskemidler, bløtgjøringsmidler/tøymyknere og kompleksdannere.

Fyll og stoppmaterialer skal utover avsnitt 2.2 oppfylle K27 om biocidprodukter og antibakterielle stoffer.

Fyll og stoppmaterialer skal utover avsnitt 2.2 oppfylle K68 om formaldehyd.

✉ Tilsvarende dokumentasjon som er oppgitt i kravene det henvises til.

K18 Tilsetninger

Tilsetninger skal oppfylle K26 Forbudte stoffer og K27 Biocider, og i tillegg må følgende kjemiske stoffer ikke tilsettes[1]:

- halogenerte organiske forbindelser generelt (inkluderer klorerte polymerer). For eksempel PVC, organiske klorparafiner, organiske fluorforbindelser og blekekjemikalier.
- aziridin og polyaziridiner.
- kreftfremkallende-, mutagene- og reproduksjonsskadelige forbindelser (kategori 1 og 2 i henhold til 67/548/EF).

[1]Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

✉ For hvert kjemisk produkt/råvare som tilsettes fyll/stoppmaterialet kreves dokumentasjon fra kjemikalieleverandør i henhold til vedlegg 14.

K19 Fargestoffer

Fargestoffer får kun benyttes for å skille mellom ulike kvaliteter (for eksempel hardt og mykt skum) innenfor samme type stoppmateriale, eller hvis stoppmaterialet er synlig og brukes uten trekk. Om fargestoffer anvendes skal relevante krav i kap. 2.4.2 oppfylles.

✉ Begrunnelse + Erklæring i henhold til vedlegg 13.

K20 Krav til gjenvinning

Minimum 90 % av alt produksjonsspill fra produksjon av lateks og polyuretan skal gjenvinnes.

✉ Beskrivelse fra produsent av stoppmaterialer om hvordan produksjonsavfall gjenvinnes.

K21 Syntetisk lateks (SBR) og naturlateks

Innholdet av butadien skal være mindre enn 1 mg/kg lateks.

Konsentrasjonen av N-nitrosaminer skal ikke være mer enn 0,0005 mg/m^3 målt med klimakammer test.

✉ Lateksprodusenten skal oppgi testresultater i henhold til målemetoder angitt i vedlegg 29.

K22 Polyuretanskum

CFC, HCFC, HFC, metylenklorid eller halogenerte organiske forbindelser får ikke benyttes som blåsemiddel.

Isocyanat forbindelser skal kun anvendes i lukket prosess, med foreskrevet verneutstyr og i henhold til myndighetskravene.

N,N - Dimetylacetamid (DMAc) får ikke anvendes i produksjonen.

✉ Erklæring i henhold til vedlegg 13.

2.3 Andre materialer

K23 Glidelåser, knapper, refleks og andre detaljer

Kravet gjelder for det enkelte materiale i ikke-tekstile detaljer på tekstilproduktet (f.eks. knapper, glidelås, spenner, reflekser, plastemblem, metalldeler). Hver enkelt materialtype skal ikke inneholde bly (Pb), kadmium (Cd) eller Nikkel (Ni). Plastdeler skal i tillegg ikke inneholde ftalater eller bestå av klorert plast.

Innhold av bly, kadmium og nikkel skal testes i henhold til metodene AAS, ICP-OES eller ICP-MS (deteksjonsgrense 3 ppm).

✉ Testrapport fra produsent av detaljer som viser at kravet til metaller er oppfylt.

✉ Erklæring om at plastdeler ikke inneholder ftalater eller består av klorert plast.

Bruk gjerne vedlegg 15 som mal.

2.4 Kjemikalier tekstiler

Kravene gjelder for alle kjemikalier i tekstilprosesser etter fiberproduksjon, for eksempel spinning, veving, våtprosesser (vasking, bleking og farging) og kjemikalier til belegg, membraner og laminater. Bleking og farging gjelder også for produksjonen av selve fiberen.

2.4.1 Generelle kjemikaliekrav

K24 Oversikt kjemikalier

En oversikt over samtlige kjemikalier med sikkerhetsdatablad som brukes ved de ulike prosessene etter fiberproduksjon og som er oppgitt i K1, for eksempel spinning, veving, våtprosesser (vasking, bleking, farging) og kjemikalier til belegg, membraner og laminater.

✉ Oversikt over kjemikalier og sikkerhetsdatablad (i henhold til gjeldende europeisk lovgivning) for alle kjemikaliene ved de ulike prosessene. Det skal spesifiseres hvilke prosesser de ulike kjemikaliene hører til.

K25 Stoffer på Reachs kandidatliste

Stoffer som til enhver tid er oppført på Reachs kandidatliste får ikke anvendes i prosessene etter fiberfremstilling. Link til Reachs kandidatliste: http://echa.europa.eu/web/guest/candidate-list-table

✉ Erklæring fra underleverandører som utfører de ulike prosessene på at ingen stoffer på kandidatlisten anvendes.

Vedlegg 16 kan anvendes.

K26 Forbudte stoffer

Følgende kjemiske stoffer må ikke tilsettes[1]:

- Alkylfenoletoksilater (APEO),
- Lineære alkylbenzensulfonater (LAS),
- ditalg-dimetylammoniumklorid (DTDMAC), dimetyldioktadekylammoniumklorid (DSDMAC), di(hydrogenert talg) dimetylammoniumklorid (DHTDMAC),
- Ethylendiamintetraacetat (EDTA) og dietylentriaminpentaacetat (DTPA),
- ftalater[2],
- Fluorerte organiske forbindelser, som PFOA (perfluoroktansyre og salter/estere av denne), PFOS (perfluoroktylsulfonat og forbindelser av denne), PTFE (polytetrafluoreten) osv.

får ikke anvendes og må ikke inngå som en bestanddel i de anvendte preparater eller blandinger.

[1]Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvare–produksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.

[2]Dette gjelder ftalater som er oppført på Reachs vedlegg XVII. Ftalater som er oppført på kandidatlisten er ekskludert i krav K25

✉ Bekreftelse fra kjemikalieleverandøren på at kjemikaliene og kjemikalier som inneholder disse stoffene ikke anvendes.

Vedlegg 16 kan anvendes.

K27 Biocider og antibakterielle stoffer

Tilsetting og/eller integrering av stoffer som kan ha en biocid- og/eller antibakteriell virkning i fiberen, metervarer eller tekstilet er ikke tillatt.

Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer.

✉ Erklæring fra produsent av fiber, metervarer og tekstil om at biocider og/eller antibakterielle stoffer ikke er tilsatt.

Vedlegg 17 og vedlegg for respektive fiber kan anvendes.

K28 Blekemidler og behandling mot filting

Klorholdige stoffer må ikke anvendes som blekemiddel til garn, metervarer og ferdigvarer eller på kardet ull og løs, vasket ull i forbindelse med etterbehandling mot filting.

Dette krav gjelder ikke fremstillingen av regenererte cellulosefibre, som skal oppfylle K12.

✉ Erklæring om at det ikke anvendes klorholdige blekemidler. Gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009 kan benyttes, bortsett fra ved behandling av ull.

Vedlegg 17 kan anvendes.

K29 Nedbrytbarhet vaskemidler, bløtgjøringsmidler/tøymyknere og kompleksdannere

Overflateaktive stoffer i vaskemidler og bløtgjøringsmidler/tøymyknere ved hvert våtbehandlingsanlegg skal være fullstendig aerobt nedbrytbare.

Minst 95 vektprosent av bløtgjøringsmidler/tøymyknere, kompleksdannere og vaskemidler ved hvert våtbehandlingsanlegg skal være tilstrekkelig nedbrytbare eller eliminerbare i renseanlegg.

For testmetoder av fullstendig aerobt nedbrytbare og tilstrekkelig nedbrytbare stoffer, se vedlegg 29.

✉ Liste over anvendte produkter, sikkerhetsdatablad (i henhold til gjeldende europeisk lovgivning) og testrapport i henhold til testmetodene angitt i vedlegg 29 eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

K30 Vektøkning

Garn og metervarer må ikke behandles med ceriumforbindelser for vektøkning.

✉ Erklæring fra produsent av garn og metervarer om at disse forbindelser ikke anvendes eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

Vedlegg 17 kan anvendes.

2.4.2 Farger og pigmenter

K31 Farger, fargestoffer og pigmenter

Farger, fargestoffer og pigmenter skal ikke være klassifisert i henhold til tabell 1:

Tabell 1. Klassifisering av farger, fargestoffer og pigmenter

Fareklasse	Faresymboler og R-setninger i henhold til direktiv 67/548/EEC*	CLP-forordning 1272/2008*
Miljøfarlig	N med R50, R50/53, R51/53 og/eller R59	Farlig for vannmiljø. Kategori akutt 1 H400, kategori kronisk 1 H410, kategori kronisk 2 H411. Ozon EUH 059
Meget giftig	Tx (T+ i Norge) med R26, R27, R28 og/eller R39	Akutt toksisitet, Kategori 1 eller 2 med H330, H310 og/eller H300 og/eller spesifikk organisk toksisk- enkelt
Giftig	T med R23, R24, R25, R39 og/eller R48	Akutt toksisitet, Kategori 2 eller 3 med H330, H331, H311 og/eller H301 og/eller spesifikk organisk toksisk - enkelt eksponering, kategori 1 med H370, og/eller spesifikk organisk toksisk - gjentatt eksponering kategori 1 med H372
Kreftfremkallende	T med R45 eller R49. Eller Xn med R40	Kars 1A/1B/2 med H350, H350i og/eller H351
Mutagen	T med R46 eller Xn med R68	Mut 1B/2 med H340 og/eller H341
Reproduksjonsskadelig	T med R60 og/eller R61. Eller Xn med R62 og/eller R63	Repr 1A/1B/2 med H360, H361
Allergifremkallende	R42 og/eller R43	Resp.Sens 1 med H334 eller Skin Sens 1 med H317

** Klassifiseringen gjelder i henhold til EUs stoffdirektiv 67/548/EEC med senere endringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere endringer. I overgangsperioden, dvs. frem til 1. juni 2015, kan klassifisering i henhold til EUs stoffdirektiv eller CLP-forordningen brukes. Etter overgangsperioden gjelder kun klassifiseringen i henhold til CLP-forordningen. En liste over R-setninger og hva de betyr er gitt i vedlegg 30.*

Vær oppmerksom på at det er kjemikalieprodusenten som er ansvarlig for korrekt klassifisering.

I tillegg må følgende fargestoffer ikke anvendes:

C.I. Basic Red 9; C.I. Disperse Blue 1,3,7,26,35,102,106,124; C.I. Acid Red 26; C.I. Basic Violet 14; C.I. Disperse Orange 1,3,11,37; C.I. Direct Black 38; C.I. Direct Blue 6; C.I. Direct Red 28; C.I. Disperse Yellow 1,3,9,39,49; C.I. Disperse Brown 1; C.I. Disperse Red 1, 11, 17.

✉ Erklæring fra fargeriet om at farger, fargestoffer og pigmenter ikke er klassifisert i henhold til tabell 1og at de nevnte fargestoffene ikke er anvendt.

Vedlegg 18 kan anvendes.

K32 Urenheter i fargestoff med fiberaffinitet

Urenheter i fargestoff med fiberaffinitet må ikke overstige følgende verdier: Ag 100 ppm, As 50 ppm, Ba 100 ppm, Cd 20 ppm, Co 500 ppm, Cr 100 ppm, Cu 250 ppm, Fe 2 500 ppm, Hg 4 ppm, Mn 1 000 ppm, Ni 200 ppm, Pb 100 ppm, Se 20 ppm, Sb 50 ppm, Sn 250 ppm og Zn 1 500 ppm.

✉ Erklæring fra produsent av fargen om at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

Vedlegg 19 kan anvendes.

K33 Urenheter i pigmenter: uoppløselig fargestoff uten fiberaffinitet

Urenheter i pigmenter uten fiberaffinitet må ikke overstige følgende verdier: As 50 ppm, Ba 100 ppm, Cd 50 ppm, Cr 100 ppm, Hg 25 ppm, Pb 100 ppm, Se 100 ppm, Sb 250 ppm og Zn 1 000 ppm.

Pigmenter defineres som uoppløselige fargestoff uten fiberaffinitet.

✉ Erklæring fra produsent av fargen om at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

Vedlegg 19 kan anvendes.

K34 Krombeising

Krombeising er ikke tillatt.

✉ Erklæring fra fargeriet om at det ikke anvendes krombeising eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

Vedlegg 18 kan anvendes.

K35 Metallkompleksfargestoffer

Metallkompleksfargestoffer er kun tillatt ved farging av ull blandet med viskose.

Utslipp til vann etter rensing får ikke overstige 5 mg/kg fiber for Cu, 5 mg/kg fiber for Ni og 3 mg/kg fiber for Cr.

Utslipp av Cu og Ni skal analyseres i henhold til ISO 8288 eller tilsvarende metoder.

✉ Erklæring fra fargeriet om at metallkompleksfargestoffer ikke er anvendt. For farging av ull/viskose med metallfargestoffer kreves erklæring fra fargeri om hvilke metallfargestoffer som brukes, samt testrapporter på de aktuelle tungmetallene som viser at kravet er oppfylt.

Vedlegg 18 kan anvendes.

K36 Azofargestoffer

Azofargestoffer som kan spalte av aromatiske aminer angitt i tabell 2 får ikke anvendes.

Tabell 2. Azofargestoffer

Azofargestoffer	CAS nr
4-aminodiphenyl	92-67-1
Benzidin	92-87-5
4-chlor-o-toluidin	95-69-2
2-naphthylamin	91-59-8
o-amino-azotoluen	97-56-3
2-amino-4-nitrotoluen	99-55-8
p-chloranilin	106-47-8
2,4-diaminoanisol	615-05-4
4,4´-diaminodiphenylmethan	101-77-9
3,3´-dichlorbenzidin	91-94-1
3,3´-dimethoxybenzidin	119-90-4
3,3´-dimethylbenzidin	119-93-7
3,3´-dimethyl-4,4´-diaminodiphenylmethan	838-88-0
p-cresidine	120-71-8
4,4'-oxydianiline	101-80-4
4,4'-thiodianiline	139-65-1
o-toluidine	95-53-4
2,4-diaminotoluene	95-80-7
2,4,5-trimethylaniline	137-17-7
4-aminoazobenzene	60-09-3
o-anisidine	90-04-0
2,4-Xylidine	95-68-1
2,6-Xylidine	87-62-7

Analyse av azofargestoffer skal gjøres i henhold til EN 14 362-1 og 2

✉ Erklæring fra fargeprodusent om at disse fargestoffer ikke anvendes og/ eller testrapport som viser at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

Bruk gjerne vedlegg 19 som mal.

2.4.3 Spesielle tekstilproseser

K37 Slettepreparater

Minst 95 % (tørrvekt) av slettepreparaters bestanddeler, som anvendes til garn, skal være tilstrekkelig nedbrytbare. Hvis de ikke er tilstrekkelig nedbrytbare skal de gjenvinnes.

Beregningen baseres på summen av de enkelte bestanddeler.

For beskrivelse av testmetoder for tilstrekkelig nedbrytbarhet, se vedlegg 29.

✉ Testrapport fra produsent av slettepreparater i henhold til testmetodene i vedlegg 29 eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

K38 Additiver til primær spinning

For additiver til spinneoppløsninger, spinning og preparasjoner til primær spinning (inklusive kardeoljer, spinneolje og smøremidler) skal minst 90 % (tørrvekt) av de anvendte preparaters bestanddeler enten være tilstrekkelig nedbrytbare eller eliminerbare i vannrenseanlegget.

For beskrivelse av testmetoder for tilstrekkelig nedbrytbarhet, se vedlegg 29.

✉ Testrapport fra produsent av additiver i henhold til testmetodene i vedlegg 29 eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

K39 Innhold av PAH i hjelpekjemikalier til spinning og veving

Innholdet av polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH) i mineraloljeandelen av en hjelpekjemikalie skal være mindre enn 3,0 vektprosent.

Med hjelpekjemikalier til spinning og veving menes kjemikaliene som inngår i K37 og K38. Kravet gjelder primær og sekundær spinning.

✉ Relevant informasjon som sikkerhetsdatablad (i henhold til gjeldende europeisk lovgivning), produktdatablad eller erklæringer der det er angitt innholdet av polysykliske aromatiske hydrokarboner eller erklæring om at det ikke er anvendt mineraloljeholdige produkter eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

Vedlegg 16 kan brukes.

2.5 Kjemikalier skinn og lær

Kravene gjelder kjemikalier brukt ved behandling av skinn og lær og omfatter garving og andre våtprosesser.

K40 Oversikt kjemikalier

En oversikt over samtlige kjemikalier med sikkerhetsdatablad som brukes ved behandling (garving og andre våtprosesser) av skinn og lær skal sendes inn.

✉ Oversikt over kjemikalier og sikkerhetsdatablad (i henhold til gjeldende europeisk lovgivning).

K41 Stoffer på Reachs kandidatliste

Stoffer som til enhver tid er oppført på Reachs kandidatliste får ikke anvendes i garvingsprosessen. Link til Reachs kandidatliste: http://echa.europa.eu/web/guest/candidate-list-table

✉ Erklæring fra garveriet om at ingen stoffer på kandidatlisten anvendes.

Vedlegg 20 kan anvendes.

K42 Krom(VI)

Krom (VI) skal ikke finnes i ferdigbehandlet skinn eller lær.

Innhold av krom skal testes i henhold til EN ISO 17075:2007 (deteksjonsgrense 3 ppm) eller tilsvarende.

✉ Testrapport fra garveriet som viser at kravet er oppfylt.

Vedlegg 20 kan anvendes.

K43 Kadmium og bly

Kadmium og bly skal ikke finnes i ferdigbehandlet skinn eller lær.

Innholdet av kadmium og bly skal testes i henhold til testmetodene AAS, ICP-OES eller ICP-MS (deteksjonsgrense 10 ppm).

✉ Testrapport fra garveriet som viser at kravet er oppfylt.

Vedlegg 20 kan anvendes.

K44 Alkylfenoletoksilater og organiske fluorforbindelser

Følgende kjemiske stoffer må ikke tilsettes[1]:

- Alkylfenoler, alkylfenoletoksylater eller andre alkylfenolderivater[2]
- Fluorerte organiske forbindelser, som PFOA (perfluoroktansyre og salter/estere av denne), PFOS (perfluoroktylsulfonat og forbindelser av denne), PTFE (polytetrafluoreten) osv.

[1]*Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.*

[2]*Alkylfenolderivater defineres som stoffer som avspalter fra alkylfenoler ved nedbrytning.*

✉ Erklæring fra garveriet om at disse kjemikaliene ikke anvendes.

Vedlegg 20 kan anvendes.

K45 Fargestoffer og pigment ved innfarging

Fargestoffer og pigment skal oppfylle K31, K32, K33 og K36.

✉ Sikkerhetsdatablad i henhold til gjeldende europeisk lovgivning og dokumentasjon som er oppgitt i kravene det henvises til.

Bruk gjerne vedlegg 25, Farger og pigment – skinn og lær som mal.

K46 Biocider

Angi hvilke biocider som benyttes i produksjonen/garvingen. Biocidene skal følge Biociddirektivet 98/8/EF (Biocidforordningen 528/2012 fra 1. september 2013).

✉ Opplysninger om hvilke biocider som benyttes og erklæring fra produsenten/garveriet om at disse følger Biociddirekivet 98/8/EF (Biocidforordningen 528/2012 fra 1. september 2013).

Vedlegg 20 kan anvendes.

K47 Halogenerte organiske stoffer

Halogenerte organiske stoffer får ikke anvendes i behandlingen av skinn og lær.

Halogenerte biocider som følger reglene i Biociddirektivet 98/8/EC (Biocidforordningen 528/2012 fra 1. september 2013) er unntatt fra kravet. Unntaket gjelder ikke klorfenoler og deres salter og estere.

✉ Erklæring fra garveriet om at halogenerte organiske stoffer ikke anvendes eller at disse følger reglene i Biociddirektivet 98/8/EC (Biocidforordningen 528/2012 fra 1. september 2013).

Vedlegg 20 kan anvendes.

2.6 Etterbehandling og montering

Kravene gjelder etterbehandling, produksjon av membraner, laminater og belegg og eventuell montering av fiber, garn, tekstiler, metervarer, skinn og lær. Eksempler på etterbehandlinger er behandling for vann-, olje- og smussavvisning, antifiltbehandling, antikrymping, antikrølling, antistatisk behandling, mykgjøring biocidbehandling, belegning, laminering og trykking. Dersom membraner, laminater og belegg er innfarget skal fargene oppfylle fargekravene i kapittel 2.4.2 Farger og Pigmenter.

Kjemikalier som anvendes til etterbehandling og montering skal også oppfylle de generelle kjemikaliekravene i kap 2.4 for tekstiler og kap. 2.5 for skinn og lær.

K48 Klassifisering av kjemikalier ved etterbehandling

Etterbehandlingsmidler eller preparater som inneholder mer enn 0,1 vektprosent stoffer, som har fått eller kan få tildelt en eller flere av risikosetningene i henhold til tabell 3 er forbudt:

Tabell 3. Klassifisering av etterbehandlingskjemikalier

Fareklasse	Faresymboler og R-setninger i henhold til direktiv 67/548/EEC*	CLP-forordning 1272/2008*
Miljøfarlig	N med R50, R50/53, R51/53, 52/53 og R53	Farlig for vannmiljø. Kategori akutt 1 H400, kategori kronisk 1 H410, kategori kronisk 2 H411, kategori kronisk 3 H412 og/eller kategori kronisk 4 H413
Kreftfremkallende	T med R45 eller R49 Eller Xn med R40	Kars 1A/1B/2 med H350, H350i og/eller H351
Mutagen	T med R46 eller Xn med R68	Mut 1B/2 med H340 og/eller H341
Reproduksjonsskadelig	T med R60 og/eller R61 Eller Xn med R62 og/eller R63	Repr 1A/1B/2 med H360, H361

** Klassifiseringen gjelder i henhold til EUs stoffdirektiv 67/548/EEC med senere endringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere endringer. I overgangsperioden, dvs. frem til 1. juni 2015, kan klassifisering i henhold til EUs stoffdirektiv eller CLP-forordningen brukes. Etter overgangsperioden gjelder kun klassifiseringen i henhold til CLP-forordningen. En liste over R-setninger og hva de betyr er gitt i vedlegg 30.*

Vær oppmerksom på at det er kjemikalieprodusenten som er ansvarlig for korrekt klassifisering.

✉ Erklæring fra etterbehandler om at det ikke er anvendt etterbehandlingsmidler, eller en oversikt over hvilke etterbehandlingsmidler som er brukt, samt sikkerhetsdatablad (i henhold til gjeldende europeisk lovgivning) eller lignende som viser at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

Vedlegg 21 kan anvendes.

K49 Nanopartikler

Etterbehandling med nanopartikler (fra nanomaterialer*) er ikke tillatt.

** Definisjonen av nanomaterialer følger EU kommisjonens definisjon av nanomaterialer fra 18. oktober 2011, med unntak av at grensen for partikkelstørrelsesfordelingen er redusert til 1 %: Nanomaterialer: "et naturlig, tilfeldig oppstått eller fremstillet materiale, der består av partikler i ubundet tilstand eller som et aggregat eller som et agglomerat, og hvor minst 1 % av partiklene i den antalsmessige størrelsesfordeling i en eller flere eksterne dimensjoner ligger i størrelsesintervallet 1-100 nm."*

✉ Erklæring fra etterbehandler om at nanopartikler ikke er anvendt

Vedlegg 21 kan anvendes.

K50 Syntetiske polymerer

Produkter av polyuretan, polyester, polyamid og andre polymerer som har krav i kap. 2.1.3 skal oppfylle relevante krav i kapitel 2.1.3. Produkter av polyuretan skal oppfylle kravene til elastan.

✉ Dokumentasjon som oppgitt i de relevante kravene.

K51 PVC og fluorerte polymerer

Belegninger, laminater eller membraner av PVC er ikke tillatt.

Belegninger, laminater eller membraner belagt med eller basert på fluorerte organiske forbindelser er ikke tillatt.

✉ Erklæring fra produsent av belegning, laminat eller membran om at fluorerte organiske forbindelser ikke inngår og at PVC ikke er anvendt.

Vedlegg 22 kan anvendes.

K52 Bløtgjøringsmidler eller oppløsningsmidler

Belegninger, laminater og membraner må ikke fremstilles med bruk av bløtgjøringsmidler eller oppløsningsmidler som er eller kan bli klassifisert i henhold til risikosetninger i tabell 4.

Tabell 4: Klassifisering av bløtgjørings- og oppløsningsmidler.

Fareklasse	Faresymboler og R-setninger i henhold til direktiv 67/548/EEC*	CLP-forordning 1272/2008*
Miljøfarlig	N med R50, R50/53, R51/53, 52/53 og R53	Kategori akutt 1 H400, kategori kronisk 1 H410, kategori kronisk 2 H411, kategori kronisk 3 H412 og/ eller kategori kronisk 4 H413
Kreftfremkallende	T med R45 eller R49 Eller Xn med R40	Kars 1A/1B/2 med H350, H350i og/eller H351
Mutagen	T med R46 eller Xn med R68	Mut 1B/2 med H340 og/eller H341
Reproduksjons-skadelig	T med R60 og/eller R61 Eller Xn med R62 og/eller R63	Repr 1A/1B/2 med H360, H361

** Klassifiseringen gjelder i henhold til EUs stoffdirektiv 67/548/EF med senere endringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere endringer. I overgangsperioden, dvs. frem til 1. juni 2015, kan klassifisering i henhold til EUs stoffdirektiv eller CLP-forordningen brukes. Etter overgangsperioden gjelder kun klassifiseringen i henhold til CLP-forordningen. En liste over R-setninger og hva de betyr er gitt i vedlegg 5.*

Vær oppmerksom på at det er produsenten som er ansvarlig for korrekt klassifisering.

✉ Erklæring fra produsent av belegning/membran/laminat om at bløtgjøringsmidler eller oppløsningsmidler med angitte klassifiseringer ikke anvendes eller gyldig lisensbevis for Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

Vedlegg 22 kan anvendes.

K53 Belegnings- eller laminatprosessen

Utslipp av VOC til luft ved belegnings- eller laminatprosessen må ikke overstige 10 g C/kg.

✉ Erklæring og dokumentasjon og testrapporter fra beleggings- eller laminataktør som viser at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

Vedlegg 22 kan anvendes.

K54 VOC i trykkpasta

Trykkpasta må ikke inneholde mer enn 5 % flyktige organiske forbindelser (VOC).

VOC defineres som forbindelser som har et damptrykk på 0,01kPa eller høyere ved 293,15 K eller en tilsvarende flyktighet under anvendelsesforholdene.

✉ Erklæring om at det ikke er anvendt trykking, eller erklæring og dokumentasjon fra etterbehandler som viser at kravet er oppfylt eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

Vedlegg 21 kan anvendes.

K55 Fargeuttrekning eller depigmentering

Salter av tungmetaller (unntatt jern) eller formaldehyd må ikke anvendes til fargeuttrekning eller depigmentering.

✉ Søkeren skal fremlegge en erklæring om at disse produkter ikke anvendes eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

Vedlegg 23 kan anvendes.

K56 Plastisolbasert trykking

Plastisolbasert trykking er kun tillatt dersom halogenerte polymerer og ftalater ikke inngår i trykkpastaen.

✉ Erklæring fra etterbehandler om at det ikke er anvendt trykking, eller erklæring om at halogenerte polymerer og ftalater ikke inngår i trykkpastaen.

Vedlegg 21 kan anvendes.

K57 Silikonbehandling, løsemidler

Om løsemidler anvendes ved silikonbehandling skal produsenten sikre at arbeidstakerne beskyttes fra løsemidlene.

✉ Opplysning om den anvendte metoden for silikonbehandling, og dokumentasjon om at arbeidstakerne er beskyttet hvis løsemidler anvendes.

Vedlegg 23 kan anvendes til å dokumentere om det er benyttet løsemidler.

K58 Silikonbehandling, siloksan

Oktametylsyklotetrasiloksan, D4, (CAS 556-67-2) og dekametylsyklopentasiloksan, D5, (CAS 541-02-6) får ikke inngå i kjemiske produkter som anvendes ved etterbehandling. D4 og D5 som inngår som forurensning er unntatt dette kravet.

Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg) i sluttproduktet, men ikke stoffer som er tilsatt råvaren eller produktet bevisst og med et formål uansett mengde.

✉ Erklæring om at kravet er oppfylt.

Vedlegg 23 kan anvendes.

K59 Lim

Lim får ikke være tilsatt kolofonharpiks eller formaldehyd, med unntak av forurensninger.

Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer som er tilsatt råvaren eller produktet bevisst og med et formål uansett mengde.

For formaldehyd er maksimumsgrensen for limets innhold av formaldehyd, som genereres under produksjonsprosessen, dog 250 ppm (0,0250 %) målt på nyproduserte polymerdispersion. Inneholdet av fri formaldehyd i herdet lim skal ikke overstige 10 ppm (0,001%). Hotmelt adhesives er unntatt dette kravet.

✉ Erklæring fra limprodusenten om at det anvendte limet ikke er tilsatt formaldehyd eller kolofonharpiks.

✉ Analyseresultat om limets innhold av formaldehyd i henhold til kravet.

Vedlegg 24, Lim kan anvendes.

2.7 Utslipp

2.7.1 Tekstiler

K60 COD, temperatur og pH i avløpsvann fra våtprosesser

Utslipp av COD i avløpsvann fra våtprosesser som ikke går til kommunal eller annen ekstern rensing får være totalt 20 g/kg fiber.

COD-innhold skal testes i henhold til ISO6060 eller tilsvarende. Rapporten skal inneholde beregning som viser utslipp av COD i g per kg tekstil. Kravet kan dokumenteres ved utslipp av COD på årsbasis. Måling av PCOD, TOC eller BOD kan også anvendes hvis en korrelasjon til COD er vist.

pH-verdien på avløpsvannet som slippes ut i overflatevannet skal være 6–9 (med mindre pH-verdien i resipienten ligger utenfor dette intervallet), og temperaturen skal være lavere enn 40 °C (med mindre temperaturen i resipienten er høyere).

✉ Testrapport for COD-utslipp som viser at kravet er oppfylt, samt rapporter som viser målinger av pH og temperatur i avløpsvannet eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009.

2.7.2 Skinn og lær

K61 Krom i avløpsvann

Avløpsvannet fra garverier skal inneholde mindre enn 1 mg totalt krom per liter vann. Innhold av totalt krom skal testes i henhold til ISO 9174, EN 1233 eller EN ISO 11885 eller tilsvarende.

✉ Testrapport fra garveriet som viser at kravet er oppfylt.

Vedlegg 20 kan anvendes.

K62 COD i avløpsvann

Det kjemiske oksygenforbruket (COD) i avløpsvannet til resipient får ikke overstige 10 kg/tonn våt-saltet råvare (råhud eller skinn) uttrykt som årsgjennomsnitt.

Innhold av COD skal testes i henhold til ISO6060 eller tilsvarende. Måling av PCOD, TOC eller BOD kan også anvendes hvis en korrelasjon til COD er vist.

✉ Testrapport fra garveriet som viser at kravet er oppfylt.

Vedlegg 20 kan anvendes.

2.8 Energi- og vannforbruk

2.8.1 Tekstiler

K63 Energi og vannforbruk

Forbruk av elektrisitet (i kWh) og brensel samt vannforbruk (i liter) for hver våtbehandling og etterbehandling skal oppgis. Opplysningene skal også inneholde informasjon om kg fiber alternativt kg tekstil som er behandlet.

Med våtbehandling anses forbehandling, innfarging og etterbehandling.

✉ Oppgi våtbehandlingsprosess og forbruk av vann, el (i kWh) og innkjøp av brensel og send med bekreftelse fra leverandør eller kopi av faktura som viser forbruk og innkjøp. Oppgi total kg fiber eller kg tekstil som er behandlet.

2.8.2 Skinn og lær

K64 Energiforbruk

Forbruk av elektrisitet (i kWh) og brensel ved garving av skinn og lær skal oppgis.

✉ Oppgi forbruk av el (i kWh) og innkjøp av brensel og send med bekreftelse fra leverandør eller kopi av faktura som viser forbruk og innkjøp. Oppgi total kg skinn og lær som er behandlet.

K65 Vannforbruk

Det årlige gjennomsnittlige vannforbruket ved garving av skinn og lær får ikke overstige 25 m3/tonn råhud.

✉ Oppgi forbruk av vann og send med bekreftelse fra leverandør eller kopi av faktura som viser forbruket, samt oppgi total mengde skinn/lær som er behandlet i tonn og beregning som viser vannforbruk per tonn skinn/lær.

2.9 Emballasje, lagring og transport

K66 Klorholdige plastmaterialer

Det må ikke benyttes klorholdige plastmaterialer i emballasjen.

✉ Det skal beskrives hvilke materialer som benyttes i transport- og salgsemballasje. Erklæring fra produsenten av plastemballasjen.

K67 Klorfenoler (og salte og estere av klorfenol), PCB og organiske tinnforbindelser ved transport og lagring

Klorfenoler (og salter og estere av klorfenol), PCB og organiske tinnforbindelser må ikke anvendes i forbindelse med transport eller lagring av produkter og halvfabrikata.

✉ Erklæring fra leverandør i hvert ledd i produksjonskjeden om at disse stoffer eller forbindelser ikke er anvendt i garnet, metervaren og/eller sluttproduktet eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009. Hvis erklæringen skal verifiseres, anvendes følgende testmetode og grenseverdi: derivatisering med eddiksyreanhydrid, bestemmelse med kapillar gass-væskekromatografi med deteksjon med elektroninnfanging; grenseverdien er 0,05 ppm.

Vedlegg 17 og/eller vedlegg 23 kan anvendes.

3 Kvalitets- og funksjonskrav

3.1 Produktkrav tekstiler

K68 Formaldehyd

Mengden av fri og delvis hydrolyserbar formaldehyd i det ferdige stoff må ikke overstige 20 ppm. Innhold av formaldehyd skal testes i henhold til EN ISO 14184-1.

✉ Testrapport som viser at kravet er oppfylt.

K69 Dimensjonsendringer under vask og tørring

Dimensjonsendringer etter vasking og tørking må ikke overstige:

± 2 % for gardiner og møbelstoff som er avtakbart og kan vaskes.

± 3 % for vevde produkter i bomull og bomullsmiks.

± 2 % for vevde produkter av ullmiks og syntetiske fibre.

± 4 % for strikkevarer.

± 6 % for grovstrikk (Chunky knit).

± 5 % for trikot (Interlock).

± 7 % frottéhåndklær og finribbede produkter.

Kravet gjelder ikke for fibre eller garn, produkter som tydelig er merket »kun kjemisk rensing« eller tilsvarende (dersom produkt normalt merkes på denne måten) eller møbelstoffer som ikke kan tas av og vaskes.

Testene skal gjennomføres i henhold til EN ISO 6330, ISO 5077 eller tilsvarende. Følgende prosedyre skal følges ved testing: Vask tre ganger ved den temperatur, som angis på produktet med etterfølgende tørk i tørketrommel med mindre en annen tørkeprosess er angitt på produktet.

✉ Testrapporter som viser at kravet er oppfylt.

K70 Vaskeekthet

Vaskeektheten skal være minst nivå 3-4 for fargeforandring og minst nivå 3-4 for misfarging.

Kravet gjelder ikke for produkter som tydelig er merket "kun kjemisk rensing" eller tilsvarende (for så vidt det pågjeldende produkt normalt merkes på denne måten), hvite produkter, produkter som verken er farget eller trykt eller for ikke-vaskbare møbelstoffer.

Testene skal gjennomføres i henhold til ISO 105 C06 (en enkelt vask ved den temperatur som er angitt på produktet,) eller tilsvarende.

✉ Testrapport som viser at kravet er oppfylt.

K71 Våtgnidning

Våtgnidning skal være minst nivå 2-3. Resultat 2 tillates for indigofarget denim.

Kravet gjelder ikke for hvite produkter eller produkter som verken er farget eller trykt eller for gardiner.

Test skal gjennomføres i henhold til ISO 105 X12 eller tilsvarende.

✉ Testrapport som viser at kravet er oppfylt.

K72 Tørrgnidning

Fargeherdiget mot tørrgnidning skal være minst nivå 4. Nivå 3-4 tillates for indigofarget denim.

Test skal gjennomføres i henhold til ISO 105 X12 eller tilsvarende.

Kravet gjelder ikke for hvite produkter, produkter som verken er farget eller trykt eller for gardiner eller tilsvarende tekstiler bestemt til boliginnredning.

✉ Testrapport som viser at kravet er oppfylt.

K73 **Lysekthet**

Lysektheten skal være minst nivå 5 for stoffer som skal brukes til møbler, gardiner eller forheng.

For møbler, gardiner eller forheng tillates resultat 4 når stoffet både er lett farget (standarddybde < 1/12) og består av blandinger med mer enn 20 % ull eller andre keratinfibre eller av blandinger med mer enn 20 % lin eller andre bastfibre.

Test skal gjennomføres i henhold til EN ISO 105 B02 eller tilsvarende.

Kravet gjelder ikke for madrassbolstre og madrassovertrekk.

✉ Testrapport som viser at kravet er oppfylt.

K74 **Nupping**

Møbelstoffer skal ha en holdbarhet mot nupping (pilling) tilsvarende nivå 4.

Test skal gjennomføres i henhold til EN ISO 12945-2 eller tilsvarende standard.

✉ Testrapport som viser at kravet er oppfylt.

3.2 Produktkrav skinn og lær

K75 **Formaldehyd**

Mengden av fri og delvis hydrolyserbar formaldehyd i det ferdige læret må ikke overstige 75 ppm.

Innhold av formaldehyd skal testes i henhold til EN ISO 17226-1 eller 2.

✉ Testrapport som viser at kravet er oppfylt.

K76 **Rivestyrke for lær**

Rivestyrken skal være over 20 N. Test skal gjennomføres i henhold til ISO 3377 eller tilsvarende.

✉ Testrapport som viser at kravet er oppfylt.

K77 **Bøyningstest**

Test for bøyningsmotstand skal klare 20 000 testrepetisjoner (20 kc) uten synlig skade. Kravet gjelder kun lær med overflatebelegging.

Test skal gjennomføres i henhold til ISO 5402 eller tilsvarende.

✉ Testrapport som viser at kravet er oppfylt.

K78 **Lysekthet**

Lysektheten skal være minst nivå 3 for lær med overflatebehandling (finish).

Test skal gjennomføres i henhold til ISO 105 B02 eller tilsvarende.

✉ Testrapport som viser at kravet er oppfylt.

K79 **Slitasjetest**

Slitasjen for våt- og tørrslitasje skal være minst nivå 3.

Test skal gjennomføres i henhold til ISO 11640 eller tilsvarende med 20 repetisjoner for våt slitasje og 50 repetisjoner for tørr slitasje. Resultatet skal avleses i henhold til ISO 105-A02 og ISO 105-A03 eller tilsvarende.

✉ Testrapporter som viser at kravet er oppfylt.

3.3 Merking av produkt

K80 Økologisk merking

Det er ikke tillatt å merke produkter med teksten "økologisk" med mindre produktet består av minimum 95 % økologisk fiber, skinn og/eller lær.

Med økologisk menes fiber/skinn/lær fremstilt i henhold til Europarådets Forordning (EØF) nr. 2092/91 av 24. juni 1991 om økologisk produksjon av landbruksprodukter eller tilsvarende ordninger. Eksempler er: KRAV, SKAL, IFOAM, IMO, KBA, OCIA, TDA, DEMETER.

✉ Kopi av etikett/merkelapp og gyldig sertifikat som viser at råvaren er økologisk fremstilt i henhold til Europarådets Forordning (EØF) nr. 2092/91 av 24. juni 1991 om økologisk produksjon av landbruksprodukter eller tilsvarende ordninger.

4 Etiske krav

K81 Sporbarhet og dyrehold for produkter av skinn og lær

Søkeren skal ha sporbarhet på skinn og lær for følgende trinn i produksjonskjeden:

- Slakteri
- Hudforhandlere
- Garveri

✉ Produksjonskjeden skal beskrives og navn og telefonnummer til slakteri, hudforhandler og garveri skal oppgis.

K82 Dun og fjær plukket fra levende fugler

Bruk av dun og fjær plukket fra levende fugler er forbudt.

✉ Erklæring fra leverandør av dun og fjær.

Vedlegg 26 kan anvendes.

K83 Mulesing

Mulesing er ikke tillatt.

✉ Erklæring fra produsent av merinoull om at mulesing ikke er anvendt.

Vedlegg 27 kan anvendes.

K84 Arbeidsforhold

Grunnleggende prinsipper og rettigheter for arbeidsforholdene skal være oppfylt ved produksjon av svanemerket tekstil, skinn og/eller lær.

Lisensinnehaveren skal sikre at relevante gjeldende lover og bestemmelser følges på samtlige produksjonssteder, samt ILOs konvensjoner nedenfor, for det svanemerkede tekstil, skinn og/eller lær. Relevante lover og bestemmelser kan for eksempel omhandle sikkerhet, arbeidsmiljø, miljølovstiftning samt anleggsspesifikke vilkår/konsesjoner.

Lisensinnehaveren skal sikre at produksjonen av tekstil, skinn og/eller lær følger ILOs kjernekonvensjoner som omfatter:

- forbud mot barnearbeid (minstealder for adgang til sysselsetting, konvensjon 138 og forbud mot og umiddelbare tiltak for å avskaffe de verste former for barnearbeid, konvensjon 182).
- organisasjonsfrihet (foreningsfrihet og vern av organisasjonsretten, konvensjon 87).
- forbud mot diskriminering (lik lønn for arbeidere for arbeid av lik verdi, konvensjon 100 og forbud mot diskriminering i sysselsetting og yrke, konvensjon 111).
- forbud mot tvangsarbeid (tvangsarbeid, konvensjon 29 og avskaffelse av tvangsarbeid, konvensjon 105).

De ansatte eller arbeidsorganisasjonen skal informeres om lovens arbeidsrettigheter og bedriftens oppfølging av denne (Code of Conduct tilsvarende SA8000).

✉ Lisensinnehaveren skal ha rutiner som sikrer at relevante gjeldende lover og bestemmelser følges på samtlige produksjonssteder for det svanemerkede tekstil, skinn og/eller lær og rutiner som viser at det jobbes for å legge til rette for at produksjonsbedriften jobber målrettet mot å følge rettigheter basert på ILOs kjernekonvensjoner

Kravet dokumenteres gjennom et av følgende alternativer:

- SA8000 sertifisering (gyldig sertifikat) eller
- Miljømerking kan etter avtale godkjenne at kravet dokumenteres ved at produksjonsbedriften offentliggjør f.eks. på sin hjemmeside hvordan kravene i ILOs konvensjon etterleves og kontrolleres av 3. part (gyldig sertifikat) eller annen dokumentasjon som viser at kravet er oppfylt.

Hvis produsenten er i en prosess for å bli SA8000 sertifisert kan det gis lisens under gitte forutsetninger. Siste rapport fra sertifiseringsorgan, inkludert handlingsplan med gitte tidsfrister, sendes inn til vurdering. Miljømerkingslisensen kan inndras hvis lisensinnehaver ikke lengre oppfyller kravene til SA8000 eller ikke følger de angitte tidsfrister i eventuelle handlingsplaner.

5 Kvalitets- og myndighetskrav

For å sikre at Svanens krav oppfylles skal følgende rutiner være implementert.

Hvis søkeren har et sertifisert miljøledelsessystem i henhold til ISO 14 001 eller EMAS, der følgende rutiner er implementert, er det nok at den akkrediterte revisoren dokumenterer at kravene implementeres.

M1 Lover og forordninger

Lisensinnehaveren skal sikre at gjeldende bestemmelser for sikkerhet, arbeidsmiljø, miljølovgivning og anleggsspesifikke vilkår/konsesjoner følges på samtlige produksjonssteder for det svanemerkete produktet.

Ingen dokumentasjon kreves, men Nordisk Miljømerking kan inndra lisensen hvis kravet ikke oppfylles.

M2 **Ansvarlig for Svanen**

Det skal være en person på bedriften som har ansvar for at Svanens krav oppfylles samt en kontaktperson mot Nordisk Miljømerking.

✉ Organisasjonsstruktur som viser ansvarlig for ovenstående.

M3 **Dokumentasjon**

Lisensinnehaveren skal kunne fremvise kopi av søknaden samt fakta- og beregningsunderlag (inklusive testrapporter, dokument fra underleverandører og lignende) for den dokumentasjon som sendes inn i forbindelse med søknaden.

🔑 Kontrolleres på stedet.

M4 **Planlagte endringer**

Planlagte endringer som påvirker Svanens krav skal skriftlig meddeles Nordisk Miljømerking.

✉ Rutiner som viser hvordan planlagte endringer håndteres.

M5 **Uforutsette avvik**

Uforutsette avvik som påvirker Svanens krav skal skriftlig rapporteres til Nordisk Miljømerking samt journalføres.

✉ Rutiner som viser hvordan uforutsette avvik håndteres.

M6 **Sporbarhet**

Lisensinnehaveren skal ha sporbarhet på det svanemerkete tekstilet, skinn og/eller læret i produksjonen.

✉ Beskrivelse/rutiner over hvordan kravet oppfylles.

M7 **Retursystem**

Relevante nasjonale regler, lover og/eller bransjeavtaler vedrørende retursystem for produkter og emballasje skal oppfylles i de nordiske land der de svanemerkete produktene markedsføres.

✉ Gyldig sertifikat som viser hvilke returordninger selskapet har avtale med vedrørende gjenvinningssystem.

M8 **Markedsføring**

Markedsføring av Svanemerkete tekstiler, skinn og lær skal skje i henhold til "Regler for nordisk miljømerking" vedtatt 22. Juni 2011 eller senere.

✉ Utfylt vedlegg 28.

M9 **Årlig oppfølging**

Hvert år skal miljøkravene følges opp etter en sjekkliste fra Nordisk Miljømerking. Sjekklisten skal undertegnes av den som er ansvarlig for Svanelisensen og deretter sendes til Nordisk Miljømerking.

Markedsføring

Miljømerket Svanen er et varemerke som er godt kjent og respektert i Norden. Det svanemerkete tekstiler, skinn og/eller læret kan markedsføres med Svanemerket så lenge lisensen er gyldig.

Merket skal plasseres slik at det ikke oppstår tvil om hva merkingen betyr og slik at det fremgår at tekstilet, skinnet eller læret er miljømerket.

Mer om markedsføring kan leses i Regler for nordisk miljømerking" 22. juni 2011 eller senere versjoner.

Svanemerkets utforming

Svanemerket har følgende utforming:

Hver lisens får ett unikt lisensnummer som skal brukes sammen med merket.

Mer om merkets utforming kan leses i Regler for nordisk miljømerking" 22. desember 2011 eller senere versjoner.

Etterkontroll

Nordisk Miljømerking kan kontrollere at lisensinnehaveren oppfyller Svanens krav også etter at lisens er bevilget. Det kan f.eks. skje gjennom besøk på stedet eller ved stikkprøvekontroll.

Dersom det ved kontroll oppdages at kravene ikke oppfylles kan Nordisk Miljømerking kreve at lisensinnehaveren betaler kostnadene ved kontrollen.

Viser det seg at produktet ikke oppfyller kravene kan lisensen inndras.

Hvor lenge gjelder lisensen?

Nordisk Miljømerking fastsatte version 4 av kriteriene for tekstiler, skinn og lær den 12. desember 2012 og de gjelder til og med 31. desember 2016.

Miljømerkingslisensen gjelder så lenge kriteriene oppfylles og så lenge kriteriene er gyldige. Kriteriene kan forlenges eller justeres, i slike tilfeller forlenges lisensen automatisk og lisensinnehaveren meddeles dette.

Senest 1 år før utløpsdato, skal det meddeles hvilke kriterier som deretter skal gjelde. Lisensinnehaveren tilbys da muligheten for å fornye lisensen.

Nye kriterier

I fremtidige kriterier vil det være aktuelt å se på blant annet:

- Økologisk bomull og økologisk produksjon av andre naturfibre
- Genmodifiserte råvarer
- Vurdere dagens krav til produksjon av fibre og utvide med andre fibertyper som silke, biopolymerer og syntetiske fibre.
- Vurdere kravene til energiforbruk og vannforbruk og utslipp ved våtbehandling av fiber, skinn og lær.
- Flammehemmere
- Antimon i polyester

Vedlegg 1 Flytskjema

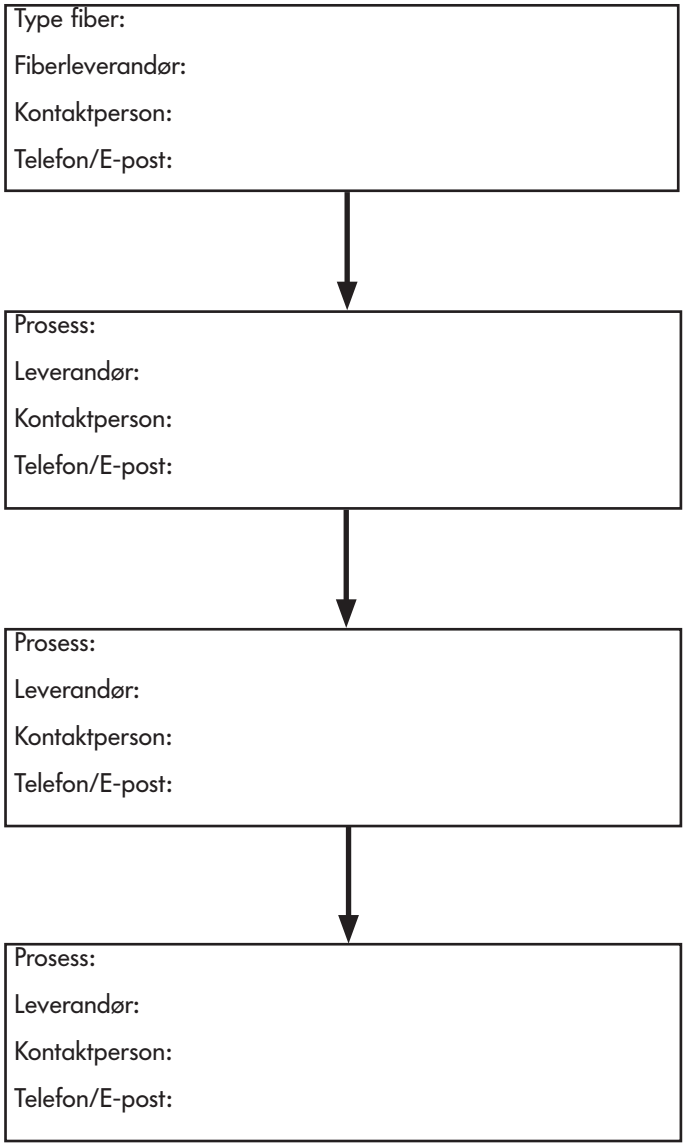

Med prosess menes for eksempel spinning, veving, farging, trykking, etterbehandling, garving.

Vedlegg 2 Beskrivelse og sammensetning av produkt

Produkt: _____

Totalvekt i kg: _____

Produsent: _____

Kontaktperson hos produsent: _____

K2. Beskrivelse og sammensetning av produkt.

Nedenfor gis en oversikt over:

- Alle leverandører for produkter som inngår i produktet.
- Beskrivelse av de ulike materialene som inngår i produktet (for eksempel belegg, membran, laminat, glidelås, knapper, refleks, fyll og stoppmaterialer og så videre).
- Mengder i kg samt vektprosent. Total vekt for produkt det søkes lisens for gis innledningsvis i dette skjema.

Nordisk miljømerking aksepterer også komplette regneark eller liknende fra produsent dersom alle nødvendige opplysninger inngår.

Tabell 1. Oversikt over leverandører, hvor i produktet materialet inngår samt mengder og sammensetning i produktet.

Leverandør	Type material/produkt	Vekt i kg	Vektprosent
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			

Vedlegg 3 Bomull og andre naturlige frøfibre av cellulose

Fylles i av søker.

Produksjonssted: _____

Jeg/vi produsent av bomull erklærer:

K3. Hvor stor andel av bomullen som brukes til produksjon av svanemerket tekstil er økologisk dyrket[1] eller i overgang til økologisk dyrking? % :_____

Vurdering & verifisering: Gyldig sertifikat som viser at bomullen er økologisk dyrket.

Vedlegg: _____

[1] ***Med økologisk menes bomull dyrket i henhold til Europarådets Forordning (EØF) nr. 834/2007 av 28. juni 2007 om økologisk produksjon av landbruksprodukter, eller produkter fremstilt på samme måte og under liknende kontrollordninger. Eksempler er: KRAV, IFOAM, KBA, OCIA, TDA, DEMETER.***

K3. Oppfyller den resterende delen av bomullen minst kravene beskrevet for konvensjonell bomull[2]? Ja ☐ Nei ☐

Vurdering & verifisering: Testrapporter som viser at kravet er oppfylt eller bekreftelse fra bøndene om at angitte stoffer ikke er anvendt, samt oversikt over andelen bomull som dette gjelder.

Vedlegg: _____

[2] ***Konvensjonell dyrket bomull får inneholde maksimum 0,05 ppm av hvert av følgende stoffer: aldrin, captafol, klordan, DDT, dieldrin, endrin, heptaklor, heksaklorbensen, heksaklorsykloheksan (isomerer totalt), 2,4,5-T, klordimeform, klorbenzilat, dinoseb med salter, monokrotofos, pentaklorfenol, toxafen, metamidofos, metylparation, paration, fosfamidon, glufosinat-ammonium og glyfosat. Testene skal gjennomføres på råbomull, dvs. før våtbehandling, på hvert parti bomull som mottas, etter testmetodene gitt i vedlegg 29. Dersom det kan dokumenteres sporbarhet på bomullen tilbake til den enkelte bonde på minst 75 % av den anvendte bomullen, og disse kan bekrefte at stoffene nevnt over ikke er anvendt ved dyrkingen av bomull, er det ikke nødvendig å sende inn testrapporter.***

K27. Er det tilsatt[3] og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer. Ja ☐ Nei ☐

Hvis ja, hvilken type biocid og i hvilken menge?_____

[3] ***Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.***

Søkers signatur:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 4 Lin, bambus og andre bastfiber

Fylles i av produsent av lin, bambus eller andre bastfiber.

Handelsnavn: _____

Produksjonssted: _____

Jeg/vi produsent av lin, bambus eller andre bastfibre erklærer:

K4. Er alle pesticider som brukes i fiberproduksjonen tillatt anvendt i EU forordning 1107/2009? Ja ☐ Nei ☐

K4. Er avløpsvannet fra vannrøytingen renset så det kjemiske oksygenforbruket (COD) eller den totale mengden organisk karbon (TOC) reduseres med minst 75 % for hampfiber og minst 95 % for lin- og andre bastfibre? Ja ☐ Nei ☐

Vurdering & verifisering: Krav til analyselaboratoriet og testmetode for COD/TOC er gitt i vedlegg 29. Måling av PCOD eller BOD kan også anvendes hvis en korrelasjon til COD er vist. Vedlegg testrapport fra produsent av lin/bastfibre som viser at kravet er oppfylt.

Vedlegg: _____

Fiberprodusentens signatur:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 5 Ull og andre keratinfiber

Fylles i av produsent av ull eller andre keratinfiber.

Produksjonssted: _____

Jeg/vi produsent av ull eller andre keratinfiber erklærer:

K5. Hvor stort er det totale inneholder av følgende stoffer: γ-heksaklorsykloheksan (lindan), α-heksaklorsykloheksan, β-heksaklorsykloheksan, δ-heksaklorsykloheksan, aldrin, dieldrin, endrin, p,p'-DDT og p,p'-DDD, cypermetrin, deltametrin, fenvalerat, cyhalotrin og flumetrin?

PPM:_____

K5. Hvor stort er det totale innholdet av følgende stoffer: diazinon, propetamfos, klorfenvinfos, diklorfention, klorpyrifos, fenklorfos, diflubenzuron og triflumuron?

PPM:_____

Vurdering & verifisering: Analysen skal gjøres på råull før våtbehandling for hvert parti ull som mottas. Testene skal være i henhold til IWTO Draft Test Method 59 eller tilsvarende.*

Vedlegg: _____

** Kravet gjelder ikke dersom det kan dokumenteres hvilke bønder som har produsert minst 75 vektprosent av ullen eller keratinfibrene, og at bøndene kan bekrefte at stoffene nevnt i kravet ikke er brukt på de aktuelle områder eller dyr. Kravet gjelder heller ikke dersom ullen er økologisk sertifisert. For definisjon av økologisk, se K3.*

K27. Er det tilsatt[1] og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer. Ja ☐ Nei ☐

Hvis ja, hvilken type biocid og hvilken mengde?_____

[1] *Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.*

Fiberprodusentens signatur:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 6 Akrylfiber

Fylles i av produsent av akrylfiber.

Handelsnavn: _____

Produksjonssted: _____

Jeg/vi produsent av akrylfiber erklærer:

K7. Er restene av akrylnitril i råfiber fra fiberfremstillingsanlegget mindre enn 1,5 mg/kg? Ja ☐ Nei ☐

Vurdering & verifisering: Mengden akrylnitril skal måles med følgende analysemetode: Ekstraksjon med kokende vann og kvantifisering med kapillær gassvæskekromatografi. Analyserapport fra produsent av akryl som viser at kravet er oppfylt skal vedlegges.

Vedlegg:_____

K7. Er utslipp av akrylnitril til luft (under polymeriseringen og frem til den spinneklare oppløsningen) mindre enn 1 g/kg produsert fiber, uttrykt som årsgjennomsnitt? Ja ☐ Nei ☐

Vurdering & verifisering: For utslipp til luft skal søkeren legge ved dokumentasjon og/eller testrapporter, samt gi en bekreftelse på at kravet er overholdt.

Vedlegg:_____

K7. Er N,N - Dimetylacetamid (DMAc, cas nr 127-19-5) brukt ved fremstilling av akrylfibrene? Ja ☐ Nei ☐

K27. Er det tilsatt[1] og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer. Ja ☐ Nei ☐

Hvis ja, hvilken type biocid og i hvilken mengde?_____

[1] ***Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.***

Er fiberen innfarget? Ja ☐ Nei ☐

Hvis ja, skal fargene oppfylle kapittel 2.4.2.

Fiberprodusentens signatur:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling:

Vedlegg 7 Elastan

Fylles i av produsent av elastan.

Handelsnavn: _____

Produksjonssted: _____

Jeg/vi produsent av elastan erklærer:

K8. Anvendes organiske tinnforbindelser i produksjonen av elastan? Ja ☐ Nei ☐

Hvis ja, angi årlig mengde: _____

K8. Er utslipp til luft av aromatiske diisocyanater under polymerisering og spinning mindre enn 5 mg/kg produsert fiber uttrykt som årsgjennomsnitt? Ja ☐ Nei ☐

Vurdering & verifisering: Detaljert informasjon og/eller analyserapporter fra produsent av elastan som viser at kravet oppfylles.

Vedlegg: _____

K8. Er N,N - Dimetylacetamid (DMAc, cas nr 127-19-5) brukt ved fremstilling av elastan? Ja ☐ Nei ☐

Hvis ja, angi årlig mengde: _____

K27. Er det tilsatt[1] og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer. Ja ☐ Nei ☐

Hvis ja, hvilken type biocid og i hvilken mengde? _____

[1] ***Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.***

Er fiberen innfarget? Ja ☐ Nei ☐

Hvis ja, skal fargene oppfylle kapittel 2.4.2.

Fiberprodusentens signatur:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 8 Polyamidfiber

Fylles i av produsent av polyamidfiber.

Handelsnavn: _____

Produksjonssted: _____

Jeg/vi produsent av polyamidfiber erklærer:

K9. Er utslipp av nitrogendioksid (N_2O) til luft fra monomerfremstilling mindre enn 10 g/kg fremstilt polyamid 6-fibre og 50 g/kg fremstilt polyamid 6.6-fibre uttrykt som årsgjennomsnitt? **Ja** ☐ **Nei** ☐

Vurdering & verifisering: Vedlegg detaljert informasjon og/eller testrapport fra produsent av polyamid som viser at kravet er oppfylt.

Vedlegg: _____

K27. Er det tilsatt[1] og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer. **Ja** ☐ **Nei** ☐

Hvis ja, hvilken type biocid og i hvilken mengde? _____

[1] ***Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.***

Er fiberen innfarget? **Ja** ☐ **Nei** ☐

Hvis ja, skal fargene oppfylle kapittel 2.4.2.

Fiberprodusentens signatur:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 9 Polyesterfiber

Fylles i av produsent av polyesterfiber.

Handelsnavn: _____

Produksjonssted: _____

Jeg/vi produsent av polyesterfiber erklærer:

K10. Overstiger mengden antimon i polyesterfiber målt som gjennomsnittsverdi på årsbasis 260 ppm? **Ja** ☐ **Nei** ☐

Vurdering & verifisering: Antimon skal testes ved følgende metode: direkte bestemmelse med atomabsorpsjonsspektrometri. Testen skal utføres på råfiber innen våtbehandling. Vedlegg testrapport.

Vedlegg: _____

K10. Overstiger utslipp av VOC ved polymerisering og fiberproduksjon, målt på de prosesstrinn der det forekommer, inkludert diffuse utslipp, 1,2 g/kg produsert polyestermasse uttrykt som årsgjennomsnitt? **Ja** ☐ **Nei** ☐

VOC er definert som organiske forbindelser som har et damptrykk på 0,01 kPa eller over ved 293,15 K eller en tilsvarende flyktighet under betingelsene ved bruk.

Vurdering & verifisering: For utslipp av VOC skal det sendes inn detaljert informasjon og/eller testrapport.

Vedlegg: _____

K27. Er det tilsatt[1] og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer. **Ja** ☐ **Nei** ☐

Hvis ja, hvilken type biocid og i hvilken mengde? _____

Er fiberen innfarget? **Ja** ☐ **Nei** ☐

Hvis ja, skal fargene oppfylle kapittel 2.4.2.

[1] ***Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.***

Fiberprodusentens signatur:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 10 Polypropylenfiber

Fylles i av produsent av polypropylenfiber.

Handelsnavn: _____

Produksjonssted: _____

Jeg/vi produsent av polypropylenfiber erklærer:

K11. Anvendes blybasert pigment ved fiberproduksjonen? **Ja** ☐ **Nei** ☐

Hvis ja, angi årlig mengde: _____

K27. Er det tilsatt[1] og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer. **Ja** ☐ **Nei** ☐

Hvis ja, hvilken type biocid og i hvilken menge? _____

[1] ***Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.***

Er fiberen innfarget? **Ja** ☐ **Nei** ☐

Hvis ja, skal fargene oppfylle kapittel 2.4.2.

Fiberprodusentens signatur:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 11 Regenererte cellulosefiber

Fylles i av produsent av regenererte cellulosefiber.

Handelsnavn: _____

Produksjonssted: _____

Jeg/vi produsent av regenererte cellulosefiber erklærer:

K12. Brukes klorgass ved bleking av cellulosemasse eller cellulosefibre? Ja ☐ Nei ☐

Hvis ja, angi årlig brukt mengde: _____

K13. Er utslipp av svovel til luft < 120 g S/kg filamentfibre og < 30 g/kg for stapelfibre, uttrykt som årlig gjennomsnitt? Ja ☐ Nei ☐

Vurdering & verifisering: Testrapport fra produsent av regenererte cellulosefiber som viser at kravet er oppfylt.

Vedlegg: _____

K14. Er utslipp av sink til vann < 0,3 g Zn/kg regenerert cellulose uttrykt som årlig gjennomsnitt? Ja ☐ Nei ☐

Vurdering & verifisering: Testrapport fra produsent av regenerert cellulose som viser at kravet er oppfylt.

Vedlegg: _____

K15. Inneholder avløpsvannet fra anlegg som fremstiller cuprofiber < 0,1 ppm kopper, uttrykt som årlig gjennomsnitt? Ja ☐ Nei ☐

Vurdering & verifisering: Testrapport fra produsent av cuprofiber som viser at kravet er oppfylt.

Vedlegg: _____

K27. Er det tilsatt[1] og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer. Ja ☐ Nei ☐

Hvis ja, hvilken type biocid og hvilken mengde: _____

[1] ***Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.***

Er fiberen innfarget? Ja ☐ Nei ☐

Hvis ja, skal fargene oppfylle kapittel 2.4.2.

Fiberprodusentens signatur:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 12 Sporbarhet råvarer

Navn på råvare (latinsk og nordisk navn)	Geografisk opprinnelse (land, delstat, kommune/provins)	Leverandør

Produsent av regenerert cellulose skal beskrive hvordan krav K16 om sporbarhet sikres.

Prosedyren skal inneholde en oppdatert liste over alle leverandører av råvarer som brukes til produksjon av det miljømerkede produktet.

Rutiner eller avtaler med underleverandører kan sendes inn.

Beskrivelse av rutine:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dato og sted	Produsentens navn
Kontaktperson/blokkbokstaver	Telefon
Signatur	E-post

Vedlegg 13 Fyll og stoppmaterialer

Fylles i av produsent av fyll og/eller stoppmaterialer.

Navn og beskrivelse av type stoppmaterial: _____

Produsent/ importør: _____

K17. Skal oppfylle relevante krav for relevant tekstilfibre K3-K16.

Vedlegg: _____

K19. Benyttes fargestoffer i produktet? Ja ☐ Nei ☐

Hvis ja: Kravene i kapittel 2.4.2 skal oppfylles.

Benyttes fargestoffene kun til å skille mellom ulike kvaliteter innenfor samme type stoppmaterialet? Ja ☐ Nei ☐

Benyttes metallkompleksfarger? Ja ☐ Nei ☐

Hvis ja, oppgi hvilke fargestoffer som er benyttet.

Navn:	CAS nr:
_____	_____
_____	_____

K20. Gjenvinnes 90 % av alt produksjonsspill? Ja ☐ Nei ☐

Beskriv hvordan produksjonsavfall gjenvinnes.

_____

_____

_____

_____

K22. Brukes noe av følgende kjemikalier som blåsemiddel?

- CFC Ja ☐ Nei ☐
- HCFC Ja ☐ Nei ☐
- HFC Ja ☐ Nei ☐
- Metylenklorid Ja ☐ Nei ☐
- Andre halogenerte organiske forbindelser Ja ☐ Nei ☐

Beskriv ekspansjonsprosessen:_____

_____

_____

Foregår isocyanatbruken i lukket prosess, brukes foreskrevet verneutstyr ved isocyanatbruk og etterfølges myndighetskravene om bruk av isocyanater? Ja ☐ Nei ☐

Hvis nei, presiser

_____

_____

K26. Er noen av følgende kjemiske stoffer tilsatt[1] fyll- eller stoppmaterialet?:

- Alkylfenoletoksilater (APEO) Ja ☐ Nei ☐
- Linære alkylbenzensulfonater (LAS) Ja ☐ Nei ☐
- ditalg-dimetylammoniumklorid (DTDMAC), Ja ☐ Nei ☐
  dimetyldioktadekylammoniumklorid (DSDMAC),
  di(hydrogenert talg) dimetylammoniumklorid (DHTDMAC)
- Etylendiamintetraacetat (EDTA) og dietylentriaminpentaacetat (DTPA) Ja ☐ Nei ☐
- Ftalater[2] Ja ☐ Nei ☐
- Florerte organiske forbindelser, som PFOA (perflouroktansyre og salter/estrer av denne), PFOS (perflouroktylsulfonat og forbindelser av denne), PTFE (polytetrafloureten) osv. Ja ☐ Nei ☐

[1] *Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.*

[2] *Dette gjelder ftalater som er oppført på Reachs vedlegg XVII. Ftalater som er oppført på kandidatlisten er ekskludert i krav K25.*

K27. Er det tilsatt[3] og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer. Ja ☐ Nei ☐

[3] *Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.*

K29. Er overflateaktive stoffer i vaskemidler og bløtgjøringsmidler/tøymyknere ved hvert våtbehandlingsanlegg fullstendig aerobt nedbrytbare? Ja ☐ Nei ☐

Er 95 vektprosent av andre bløtgjøringsmidler/tøymyknere, kompleksdannere og vaskemidler ved hvert våtbehandlingsanlegg tilstrekkelig nedbrytbare eller eliminerbare i rensningsanlegg?

Ja ☐ Nei ☐

Liste over anvendte produkter, sikkerhetsdatablad (i henhold til gjeldende europeisk lovgivning) og testrapport i henhold til testmetodene angitt i vedlegg 4 eller gyldig lisensbevis for EU Ecolabel i henhold til Kommisjonens beslutning fra juli 2009 skal vedlegges.

Produsentens eller råvareprodusentens underskrift:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 14 Tilsetninger til fyll- og stoppmaterialer

Fylles i av den som produserer tilsetningen (kjemikalieprodusent).

Type av tilsetning til fyll eller stoppmateriale: _____

_____

Produsent av det kjemiske produkt ☐ eller leverandør av kjemisk råvare ☐ : _____

_____

K18. Tilsettes[1] fyll- eller stoppmaterialet noen av følgende forbindelser/stoffer?:

• Halogenerte organiske forbindelser generelt, for eksempel PVC, klorparafiner, -fluorforbindelser, -flammehemmere og -blekekjemikalier	Ja ☐	Nei ☐
• Florerte organiske forbindelser, som PFOA (perflouroktansyre og salter/estrer av denne), PFOS (perflouroktylsulfonat og forbindelser av denne), PTFE (polytetrafloureten) osv.	Ja ☐	Nei ☐
• Ftalater[2]	Ja ☐	Nei ☐
• Aziridin og/eller polyaziridin	Ja ☐	Nei ☐
• Kreftfremkallende-, mutagene- og reproduksjonsskadelige forbindelser (kategori 1 og 2 i henhold til 67/548/EF)	Ja ☐	Nei ☐
• Alkylfenoler, alkylfenoletoksylater eller andre alkylfenolderivater	Ja ☐	Nei ☐

[1] *Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.*

[2] *Dette gjelder ftalater som er oppført på Reachs vedlegg XVII. Ftalater som er oppført på kandidatlisten er ekskludert i krav K25.*

K26. Er noen av følgende kjemiske stoffer tilsatt produktet/råvaren?:

• Lineære alkylbenzensulfonater (LAS)	Ja ☐	Nei ☐
• ditalg-dimetylammoniumklorid (DTDMAC), dimetyldioktadekylammoniumklorid (DSDMAC), di(hydrogenert talg) dimetylammoniumklorid (DHTDMAC)	Ja ☐	Nei ☐
• Etylendiamintetraacetat (EDTA) og dietylentriaminpentaacetat (DTPA)	Ja ☐	Nei ☐

K27. Er det tilsatt og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer. Ja ☐ Nei ☐

** Gjelder også ved transport og lagring av produkter og halvfabrikat*

Kjemikalieleverandørens underskrift:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 15 Andre materialer

Fylles i av produsent av detaljene.

Type av material (for eksempelglidelås, refleks og knapper, ikke-tekstile detaljer) og bruksområde: _____

_____

Produsent av materialet: _____

K23. Inneholder materialet bly, kadmium og/eller nikkel? Ja ☐ Nei ☐

Vurdering & verifisering: Innhold skal testes i henhold til metodene AAS, ICP-OES eller ICP-MS (deteksjonsgrense 3 ppm). Vedlegg testrapport.

Vedlegg:_____

K23. Inneholder materialet ftalater? Ja ☐ Nei ☐

Kun relevant for plastdeler.

Produsentens underskrift:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 16 Generelle kjemikaliekrav

Fylles i av kjemikalieleverandør.

Det kjemiske produktets navn og bruksområde: _____

_____

Produsent av det kjemiske produkt: _____

K25. Inneholder produktet stoffer som til enhver tid er oppført på Reachs kandidatliste? **Ja** ☐ **Nei** ☐

Link til Reachs kandidatliste: http://echa.europa.eu/web/guest/candidate-list-table

K26. Er noen av følgende kjemiske stoffer tilsatt[1] produktet/råvaren?:

- Alkylfenoletoksilater (APEO) **Ja** ☐ **Nei** ☐
- Lineære alkylbenzensulfonater (LAS) **Ja** ☐ **Nei** ☐
- ditalg-dimetylammoniumklorid (DTDMAC), dimetyldioktadekylammoniumklorid (DSDMAC), di(hydrogenert talg) dimetylammoniumklorid (DHTDMAC) **Ja** ☐ **Nei** ☐
- Etylendiamintetraacetat (EDTA) og dietylentriaminpentaacetat (DTPA) **Ja** ☐ **Nei** ☐
- Ftalater[2] **Ja** ☐ **Nei** ☐
- Florerte organiske forbindelser, som PFOA (perflouroktansyre og salter/estrer av denne), PFOS (perfloroktylsulfonat og forbindelser av denne), PTFE (polytetrafloreten) osv. **Ja** ☐ **Nei** ☐

[1] ***Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.***

[2] ***Dette gjelder ftalater som er oppført på Reachs vedlegg XVII. Ftalater som er oppført på kandidatlisten er ekskludert i krav K25.***

Hjelpekjemikalier for spinning og veving:

K39. Er andelen PAH (polysykliske aromatiske hydrokarboner) i mineraloljeandelen av hjelpekjemikaliene mindre enn 3 vektprosent? **Ja** ☐ **Nei** ☐

Kjemikalieleverandørens underskrift:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email:	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 17 Garn, metervare og tekstil

Fylles i av produsent av garn eller metervare.

Navn på garn, metervare eller tekstil og bruksområde:_____

_____

Produsent av garn, metervare eller tekstil: _____

_____

K27. Er det tilsatt[1] og/eller integrert stoffer som kan ha biocid og/eller antibakteriell virkning? Sølvforbindelser, nanosølv og nanogull regnes også som antibakterielle stoffer. Ja ☐ Nei ☐

[1] ***Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.***

K28. Anvendes klorholdige stoffer som blekemiddel til garn, metervare eller ferdigvarer? Ja ☐ Nei ☐

K30. Er garn og metervarer behandlet med ceriumforbindelser for vektøkning? Ja ☐ Nei ☐

K67. Er klorfenoler (og salter og estere av klorfenol), PCB og organiske tinnforbindelser anvendt i forbindelse med transport eller lagring av produkter og halvfabrikata (garn, metervare eller sluttprodukt)? Ja ☐ Nei ☐

Produsentens underskrift:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 18 Farger og pigment – fargeri

Fylles ut av fargeriet.

Navn på fargeri: _____

Hvilken prosess skjer her: _____

_____

K31. Er farger/fargestoffer/pigmenter klassifisert i henhold til tabellen nedenfor? Ja ☐ Nei ☐
Hvis ja, angi kjemisk navn, CAS–nr og mengde i vektprosent:

_____

_____

Klassifisering av kjemiske produkter
Unntak fra klassifiseringen nedenfor kan forekomme i det enkelte krav.

Fareklasse	**Faresymboler og R-setninger i henhold til direktiv 67/548/EEC***	**CLP-forordning 1272/2008***
Miljøfarlig	N med R50, R50/53, R51/53 og/eller R59	Farlig for vannmiljø. Kategori akutt 1 H400, kategori kronisk 1 H410, kategori kronisk 2 H411. Ozon EUH 059
Meget giftig	Tx (T+ i Norge) med R26, R27, R28 og/eller R39	Akutt toksisitet, Kategori 1 eller 2 med H330, H310 og/eller H300 og/ eller spesifikk organisk toksisk- enkelt
Giftig	T med R23, R24, R25, R39 og/ eller R48	Akutt toksisitet, Kategori 2 eller 3 med H330, H331, H311 og/eller H301 og/eller spesifikk organisk toksisk - enkelt eksponering, kategori 1 med H370, og/eller spesifikk organisk toksisk - gjentatt eksponering kategori 1 med H372
Kreftfremkallende	T med R45 eller R49. Eller Xn med R40	Kars 1A/1B/2 med H350, H350i og/eller H351
Mutagen	T med R46 eller Xn med R68	Mut 1B/2 med H340 og/eller H341
Reproduksjonsskadelig	T med R60 og/eller R61 Eller Xn med R62 og/eller R63.	Repr 1A/1B/2 med H360, H361
Allergifremkallende	R42 og/eller R43	Resp.Sens 1 med H334 eller Skin Sens 1 med H317

K31. Anvendes noen av følgende fargestoffer? Ja ☐ Nei ☐

C.I. Basic Red 9, C.I. Disperse Blue 1,3,7,26,35,102,106,124, C.I. Acid Red 26, C.I. Basic Violet 14, C.I. Disperse Orange 1,3,11,37, C.I. Direct Black 38, C.I. Direct Blue 6, C.I. Direct Red 28, C.I. Disperse Yellow 1,3,9,39,49, C.I. Disperse Brown 1, C.I. Disperse Red 1, 11, 17

K34. Brukes krombeising? Ja ☐ Nei ☐

K35. Brukes metallkompleksfargestoffer[1] ved farging? Ja ☐ Nei ☐

Hvis ja, angi kjemisk navn, CAS–nr og mengde i vektprosent:

_____

_____

[1] ***Metallkompleksfargestoffer er kun tillatt ved farging av ull blandet med viskose. Utslipp til vann etter rensing får ikke overstige 5 mg/kg fiber for Cu, 5 mg/kg fiber for Ni og 3 mg/kg fiber for Cr. Utslipp av Cu og Ni skal analyseres i henhold til ISO 8288 eller tilsvarende metoder.***

Underskrift fra fargeriet:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 19 Farger og pigment - fargeprodusent

Fylles i av fargeprodusenten.

Navn på farger/pigmenter og bruksområde: _____

_____

Produsent/leverandør av farge/pigment: _____

K25. Inneholder produktene stoffer som til enhver tid er oppført på Reachs kandidatliste? Ja ☐ Nei ☐

Link til Reachs kandidatliste: http://echa.europa.eu/web/guest/candidate-list-table

K26. Er noen av følgende kjemiske stoffer tilsatt[1] produktet/råvaren?:

- Alkylfenoletoksilater (APEO) Ja ☐ Nei ☐
- Lineære alkylbenzensulfonater (LAS) Ja ☐ Nei ☐
- ditalg-dimetylammoniumklorid (DTDMAC), dimetyldioktadekylammoniumklorid (DSDMAC), di(hydrogenert talg) dimetylammoniumklorid (DHTDMAC) Ja ☐ Nei ☐
- Etylendiamintetraacetat (EDTA) og dietylentriaminpentaacetat (DTPA) Ja ☐ Nei ☐
- Ftalater[2] Ja ☐ Nei ☐
- Florerte organiske forbindelser, som PFOA (perflouroktansyre og salter/estrer av denne), PFOS (perflouroktylsulfonat og forbindelser av denne), PTFE (polytetrafloureten) osv. Ja ☐ Nei ☐

[1] ***Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.***

[2] ***Dette gjelder ftalater som er oppført på Reachs vedlegg XVII. Ftalater som er oppført på kandidatlisten er ekskludert i krav K25.***

K32. Overstiger urenheter i fargestoff med fiberaffinitet følgende verdier:

- Ag 100 ppm Ja ☐ Nei ☐
- As 50 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Ba 100 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Cd 20 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Co 500 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Cr 100 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Cu 250 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Fe 2 500 ppm Ja ☐ Nei ☐

- Hg 4 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Mn 1 000 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Ni 200 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Pb 100 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Se 20 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Sb 50 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Sn 250 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Zn 1 500 ppm Ja ☐ Nei ☐

K33. Overstiger urenheter i pigmenter[3] uten fiberaffinitet følgende verdier:

- As 50 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Ba 100 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Cd 50 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Cr 100 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Hg 25 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Pb 100 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Se 100 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Sb 250 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Zn 1 000 ppm Ja ☐ Nei ☐

[3] ***Pigmenter defineres som uoppløselige fargestoff uten fiberaffinitet.***

K36. Anvendes azofargestoffer som kan spalte av aromatiske aminer, angitt i tabell 2? Ja ☐ Nei ☐

Eventuelt testrapport, vedlegg:_____

Tabell 2. Azofargestoffer

4-aminodiphenyl	3,3´-dimethyl-4,4´-diaminidophenylmethan
Benzidin	p-cresidine
4-chlor-o-toluidin	4,4'-oxydianiline
2-naphthylamin	4,4'-thiodianiline
o-amino-azotoluen	o-toluidine
2-amino-4-nitrotoluen	2,4-diaminotoluene
p-chloranilin	2,4,5-trimethylaniline
2,4-diaminoanisol	4-aminoazobenzene
4,4´-diaminodiphenylmethan	o-anisidine
3,3´-dichlorbenzidin	2,4-Xylidine
3,3´-dimethoxybenzidin	2,6-Xylidine
3,3´-dimethylbenzidin	

Hvis ja, angi kjemisk navn, CAS–nr og mengde i vektprosent: _____

_____

Fargeprodusentens underskrift:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 20 Garveri

Fylles i av garveriet.

Navn på garveri: _____

Hvilke produkter behandles her, navn og bruksområde: _____

_____

K41. Inneholder kjemikaliene som brukes i garvingsprosessen stoffer som til enhver tid er oppført på Reachs kandidatliste? Ja ☐ Nei ☐

Link til Reachs kandidatliste: http://echa.europa.eu/web/guest/candidate-list-table

Hvis ja, angi kjemisk navn, CAS–nr og mengde i vektprosent:

_____

_____

K42. Finnes krom (VI) i ferdigbehandlet skinn og lær? Ja ☐ Nei ☐

Vurdering og verifisering: Innhold av krom skal testes i henhold til EN ISO 17075:2007 (deteksjonsgrense 3 ppm) eller tilsvarende. Vedlegg testrapport fra garveriet.

Vedlegg:_____

K43. Finnes kadmium eller bly i ferdigbehandlet skinn og lær? Ja ☐ Nei ☐

Vurdering og verifisering: Innhold av kadmium og bly skal testes i henhold til testmetodene AAS, ICP-OES eller ICP-MS (deteksjonsgrense 10 ppm). Vedlegg testrapport fra garveriet.

Vedlegg:_____

K44. Er noen av følgende kjemiske stoffer tilsatt[1] skinnet eller læret?:

- Alkylfenoler, alkylfenoletoksylater eller andre alkylfenolderivat[2] Ja ☐ Nei ☐
- Florerte organiske forbindelser, som PFOA (perflouroktansyre og salter/estrer av denne), PFOS (perflouroktylsulfonat og forbindelser av denne), PTFE (polytetrafloureten) osv. Ja ☐ Nei ☐

[1] ***Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.***

[2] ***Alkylfenolderivater defineres som stoffer som avspalter fra alkylfenoler ved nedbrytning.***

K45. Anvendes fargestoffer og pigment i skinnet eller læret? Ja ☐ Nei ☐

Hvis ja: Fyll ut skjema for fargestoffer og pigment – Skinn og lær, vedlegg 25

K46. Angi hvilke biocider som benyttes i produksjonen/garvningen. Biocidene skal følge biociddirektivet 98/8/EF (Biocidforordningen 528/2012 fra 1. september 2013).

_____

_____

K47. Anvendes halogenerte organiske stoffer i behandlingen av skinn og lær? Ja ☐ Nei ☐

Hvis ja, angi kjemisk navn, CAS–nr og mengde i vektprosent:

_____

_____

K61. Inneholder avløpsvannet fra garverier mindre enn 1 mg totalt krom per liter vann? Ja ☐ Nei ☐

Vurdering og verifisering: Innhold av totalt krom skal testes i henhold til ISO 9174, EN 1233, EN ISO 11885 for krom eller tilsvarende. Testrapport fra garveriet skal vedlegges.

Vedlegg:_____

K62. Overstiger det kjemiske oksygenforbruket (COD) i avløpsvannet til resipient 10 kg/tonn våt-saltet råvare (råhud eller skinn) uttrykt som årsgjennomsnitt? Ja ☐ Nei ☐

Vurdering og verifisering: Innhold av COD skal testes i henhold til ISO6060 eller tilsvarende. Måling av PCOD, TOC eller BOD kan også anvendes hvis en korrelasjon til COD er vist. Testrapport fra garveriet som viser at kravet er oppfylt skal vedlegges.

Vedlegg:_____

Underskrift fra garveriet:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 21 Etterbehandling

Fylles i av etterbehandler.

Type av etterbehandling: _____

Navn på bedrift som utfører etterbehandling: _____

_____

K48. Anvendes etterbehandlingsmidler eller preparater som inneholder mer enn 0,1 vektprosent stoffer som har fått eller kan få tildelt en eller flere av risikosetningene i henhold til tabellen nedenfor? Ja ☐ Nei ☐

Fareklasse	**Faresymboler og R-setninger i henhold til direktiv 67/548/EEC***	**CLP-forordning 1272/2008***
Miljøfarlig	N med R50, R50/53, R51/53, 52/53 og R53	Farlig for vannmiljø. Kategori akutt 1 H400, kategori kronisk 1 H410, kategori kronisk 2 H411, kategori kronisk 3 H412 og/eller kategori kronisk 4 H413
Kreftfremkallende	T med R45 eller R49 Eller Xn med R40	Kars 1A/1B/2 med H350, H350i og/eller H351
Mutagen	T med R46 eller Xn med R68	Mut 1B/2 med H340 og/eller H341
Reproduksjonsskadelig	T med R60 og/eller R61 Eller Xn med R62 og/eller R63	Repr 1A/1B/2 med H360, H361

** Klassifiseringen gjelder i henhold til EUs stoffdirektiv 67/548/EEC med senere endringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere endringer. I overgangsperioden, dvs. frem til 1. juni 2015, kan klassifisering i henhold til EUs stoffdirektiv eller CLP-forordningen brukes. Etter overgangsperioden gjelder kun klassifiseringen i henhold til CLP-forordningen. En liste over R-setninger og hva de betyr er gitt i vedlegg 30.*

Vær oppmerksom på at det er kjemikalieprodusenten som er ansvarlig for korrekt klassifisering.

K49. Anvendes nanopartikler/nanomaterialer[1] ved etterbehandling? Ja ☐ Nei ☐

[1] *Definisjonen av nanomaterialer følger EU kommisjonens definisjon av nanomaterialer fra 18 oktober 2011, med unntak av at grensen for partikkelstørrelsesfordelingen er redusert til 1 %: Nanomateriale: "et naturlig, tilfeldig oppstått eller fremstillet materiale, der består av partikler i ubundet tilstand eller som et aggregat eller som et agglomerat, og hvor minst 1 % av partiklene i den antallsmessige størrelsesfordeling i en eller flere eksterne dimensjoner ligger i størrelsesintervallet 1-100 nm."*

K54. Inneholder trykkpasta mindre enn 5 % flyktige organiske forbindelser (VOC[2])? Ja ☐ Nei ☐

Må dokumenteres med relevant informasjon.

Vedlegg: _____

[2] *VOC defineres som forbindelser som har et damptrykk på 0,01 kPa eller høyere ved 293,15 K eller en tilsvarende flyktighet under anvendelsesforholdene.*

K56. Inneholder trykkpasta som anvendes ved plastisolbasert trykk halogenerte polymerer og/eller ftalater? Ja ☐ Nei ☐

Etterbehandleres underskrift:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 22 Belegning, laminat og membran

Fylles i av produsent av belegning, laminat og membran etc.

Type av belegning og bruksområde: _____

_____

Produsent av materialet: _____

K25. Inneholder produktene stoffer som til enhver tid er oppført på Reachs kandidatliste? **Ja** ☐ **Nei** ☐

Link til Reachs kandidatliste: http://echa.europa.eu/web/guest/candidate-list-table

K26. Er noen av følgende kjemiske stoffer tilsatt[1] produktet/råvaren?:

- Alkylfenoletoksilater (APEO) **Ja** ☐ **Nei** ☐
- Lineære alkylbenzensulfonater (LAS) **Ja** ☐ **Nei** ☐
- ditalg-dimetylammoniumklorid (DTDMAC), dimetyldioktadekylammoniumklorid (DSDMAC), di(hydrogenert talg) dimetylammoniumklorid (DHTDMAC) **Ja** ☐ **Nei** ☐
- Etylendiamintetraacetat (EDTA) og dietylentriaminpentaacetat (DTPA) **Ja** ☐ **Nei** ☐
- Ftalater[2] **Ja** ☐ **Nei** ☐
- Florerte organiske forbindelser, som PFOA (perflouroktansyre og salter/estrer av denne), PFOS (perflouroktylsulfonat og forbindelser av denne), PTFE (polytetrafloureten) osv. **Ja** ☐ **Nei** ☐

[1] ***Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.***

[2] ***Dette gjelder ftalater som er oppført på Reachs vedlegg XVII. Ftalater som er oppført på kandidatlisten er ekskludert i krav K25.***

K51. Belegninger, laminater eller membraner:

- Inneholder produktet PVC? **Ja** ☐ **Nei** ☐
- Inneholder produktet flourerte organiske forbindelser? **Ja** ☐ **Nei** ☐

K52. Er belegninger, laminat og membran fremstilt med bruk av bløtgjøringsmidler eller oppløsningsmidler som er eller kan bli klassifisert i henhold til risikosetninger i tabellen nedenfor? Ja ☐ Nei ☐

Fareklasse	**Faresymboler og R-setninger i henhold til direktiv 67/548/EEC***	**CLP-forordning 1272/2008***
Miljøfarlig	N med R50, R50/53, R51/53, 52/53 og R53	Kategori akutt 1 H400, kategori kronisk 1 H410, kategori kronisk 2 H411, kategori kronisk 3 H412 og/eller kategori kronisk 4 H413
Kreftfremkallende	T med R45 eller R49 Eller Xn med R40	Kars 1A/1B/2 med H350, H350i og/eller H351
Mutagen	T med R46 eller Xn med R68	Mut 1B/2 med H340 og/eller H341
Reproduksjonsskadelig	T med R60 og/eller R61 Eller Xn med R62 og/eller R63	Repr 1A/1B/2 med H360, H361

** Klassifiseringen gjelder i henhold til EUs stoffdirektiv 67/548/EF med senere endringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere endringer. I overgangsperioden, dvs. frem til 1. juni 2015, kan klassifisering i henhold til EUs stoffdirektiv eller CLP-forordningen brukes. Etter overgangsperioden gjelder kun klassifiseringen i henhold til CLP-forordningen. En liste over R-setninger og hva de betyr er gitt i vedlegg 5.*

Vær oppmerksom på at det er produsenten som er ansvarlig for korrekt klassifisering.

K53. Er utslipp av VOC til luft ved belegnings- eller laminatprosessen <10 g C/kg? Ja ☐ Nei ☐

Vurdering & verifisering: Skal bekreftes med testrapport som viser at kravet er oppfylt. Angi gjerne årlig utslipp i vedlegg.

Vedlegg: _____

Er membran/belegning/laminat innfarget? Ja ☐ Nei ☐

Hvis ja, skal fargene oppfylle kapittel 2.4.2.

Produsentens underskrift:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 23 Øvrige krav

Fylles i av søker.

Type av produkt og bruksområde: _____

_____

Produsent av produktet: _____

K55. Anvendes salter av tungmetaller eller formaldehyd til fargeuttrekning eller depigmentering? Ja ☐ Nei ☐

K57. Anvendes løsemidler ved silikonbehandling? Ja ☐ Nei ☐

Hvis ja, hvordan beskyttes arbeidstakerne?_____

_____

Vurdering og verifisering: Opplysning om den anvendte metoden for silikonbehandling, og dokumentasjon om at arbeidstakerne er beskyttet hvis løsemidler anvendes.

Vedlegg: _____

K58. Anvendes oktametylsyklotetrasiloksan, D4, (CAS 556-67-2) og/eller dekametylsyklo-pentasiloksan, D5, (CAS 541-02-6) i kjemiske produkter som anvendes ved etterbehandling. Ja ☐ Nei ☐

D4 og D5 som inngår som forurensning* er unntatt dette kravet.

**** Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg) i sluttproduktet, men ikke stoffer som er tilsatt råvaren eller produktet bevisst og med et formål uansett mengde.***

K67. Er klorfenoler (og salter og estere av klorfenol), PCB og organiske tinnforbindelser anvendt i forbindelse med transport eller lagring av produkter og halvfabrikata (garn, metervara eller sluttprodukt)? Ja ☐ Nei ☐

Søkers underskrift:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 24 Lim

Fylles i av produsent av lim.

Type av lim og bruksområde: _____

_____

Produsent av lim: _____

K25. Inneholder produktet stoffer som til enhver tid er oppført på Reachs kandidatliste? **Ja** ☐ **Nei** ☐

Link til Reachs kandidatliste: http://echa.europa.eu/web/guest/candidate-list-table

K26. Er noen av følgende kjemiske stoffer tilsatt[1] produktet/råvaren?:

- Alkylfenoletoksilater (APEO) **Ja** ☐ **Nei** ☐
- Linære alkylbenzensulfonater (LAS) **Ja** ☐ **Nei** ☐
- ditalg-dimetylammoniumklorid (DTDMAC), dimetyldioktadekylammoniumklorid (DSDMAC), di(hydrogenert talg) dimetylammoniumklorid (DHTDMAC) **Ja** ☐ **Nei** ☐
- Etylendiamintetraacetat (EDTA) og dietylentriaminpentaacetat (DTPA) **Ja** ☐ **Nei** ☐
- Ftalater[2] **Ja** ☐ **Nei** ☐
- Florerte organiske forbindelser, som PFOA (perflouroktansyre og salter/estrer av denne), PFOS (perflouroktylsulfonat og forbindelser av denne), PTFE (polytetrafloureten) osv. **Ja** ☐ **Nei** ☐

[1] *Som tilsatte stoffer regnes kjemiske produkter og ingredienser i disse, også tilsatte additiver (f.eks. pigmenter) i ingrediensene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde.*

[2] *Dette gjelder ftalater som er oppført på Reachs vedlegg XVII. Ftalater som er oppført på kandidatlisten er ekskludert i krav K25.*

K48. Anvendes etterbehandlingsmidler eller preparater som inneholder mer enn 0,1 vektprosent stoffer som har fått eller kan få tildelt en eller flere av risikosetningene i henhold til tabellen nedenfor? Ja ☐ Nei ☐

Fareklasse	**Faresymboler og R-setninger i henhold til direktiv 67/548/EEC***	**CLP-forordning 1272/2008***
Miljøfarlig	N med R50, R50/53, R51/53, 52/53 og R53	Farlig for vannmiljø. Kategori akutt 1 H400, kategori kronisk 1 H410, kategori kronisk 2 H411, kategori kronisk 3 H412 og/eller kategori kronisk 4 H413
Kreftfremkallende	T med R45 eller R49 Eller Xn med R40	Kars 1A/1B/2 med H350, H350i og/eller H351
Mutagen	T med R46 eller Xn med R68	Mut 1B/2 med H340 og/eller H341
Reproduksjonsskadelig	T med R60 og/eller R61 Eller Xn med R62 og/eller R63	Repr 1A/1B/2 med H360, H361

**** Klassifiseringen gjelder i henhold til EUs stoffdirektiv 67/548/EEC med senere endringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere endringer. I overgangsperioden, dvs. frem til 1. juni 2015, kan klassifisering i henhold til EUs stoffdirektiv eller CLP-forordningen brukes. Etter overgangsperioden gjelder kun klassifiseringen i henhold til CLP-forordningen. En liste over R-setninger og hva de betyr er gitt i vedlegg 30***

Vær oppmerksom på at det er kjemikalieprodusenten som er ansvarlig for korrekt klassifisering.

K59. Er kolofonharpiks eller formaldehyd, med unntak av forurensinger[3] tilsatt limet? Ja ☐ Nei ☐

[3] ***Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vektprosent, 100 mg/kg) men ikke stoffer som er tilsatt råvaren eller produktet bevisst og med et formål uansett mengde.***

Limprodusentens underskrift:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 25 Farger og pigment – Skinn & lær

Krav K31 fylles i av søker. Krav K32, K33 og K36 fylles i av fargeprodusent.

Navn på farger/pigmenter og bruksområde: _____

_____

_____

Garveriet eller produsent av farge: _____

K31. Er farger/fargestoffer/pigmenter klassifisert i henhold til tabellen nedenfor? Ja ☐ Nei ☐
Hvis ja, angi kjemisk navn, CAS–nr og mengde i vektprosent:

_____

_____

Klassifisering av kjemiske produkter

Unntak fra klassifiseringen nedenfor kan forekomme i det enkelte krav.

Fareklasse	**Faresymboler og R-setninger i henhold til direktiv 67/548/EEC***	**CLP-forordning 1272/2008***
Miljøfarlig	N med R50, R50/53, R51/53 og/eller R59	Farlig for vannmiljø. Kategori akutt 1 H400, kategori kronisk 1 H410, kategori kronisk 2 H411. Ozon EUH 059
Meget giftig	Tx (T+ i Norge) med R26, R27, R28 og/eller R39	Akutt toksisitet, Kategori 1 eller 2 med H330, H310 og/eller H300 og/eller spesifikk organisk toksisk- enkelt
Giftig	T med R23, R24, R25, R39 og/eller R48	Akutt toksisitet, Kategori 2 eller 3 med H330, H331, H311 og/eller H301 og/eller spesifikk organisk toksisk - enkelt eksponering, kategori 1 med H370, og/eller spesifikk organisk toksisk - gjentatt eksponering kategori 1 med H372
Kreftfremkallende	T med R45 eller R49. Eller Xn med R40	Kars 1A/1B/2 med H350, H350i og/eller H351
Mutagen	T med R46 eller Xn med R68	Mut 1B/2 med H340 og/eller H341
Reproduksjonsskadelig	T med R60 og/eller R61 Eller Xn med R62 og/eller R63.	Repr 1A/1B/2 med H360, H361
Allergifremkallende	R42 og/eller R43	Resp.Sens 1 med H334 eller Skin Sens 1 med H317

K31. Anvendes noen av følgende fargestoffer? Ja ☐ Nei ☐

C.I. Basic Red 9, C.I. Disperse Blue 1,3,7,26,35,102,106,124, C.I. Acid Red 26, C.I. Basic Violet 14, C.I. Disperse Orange 1,3,11,37, C.I. Direct Black 38, C.I. Direct Blue 6, C.I. Direct Red 28, C.I. Disperse Yellow 1,3,9,39,49, C.I. Disperse Brown 1, C.I. Disperse Red 1, 11, 17

K32. Overstiger urenheter i fargestoff med fiberaffinitet følgende verdier?:

- Ag 100 ppm Ja ☐ Nei ☐
- As 50 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Ba 100 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Cd 20 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Co 500 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Cr 100 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Cu 250 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Fe 2 500 ppm Ja ☐ Nei ☐

- Hg 4 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Mn 1 000 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Ni 200 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Pb 100 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Se 20 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Sb 50 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Sn 250 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Zn 1 500 ppm Ja ☐ Nei ☐

K33. Overstiger urenheter i pigmenter[1] uten fiberaffinitet følgende verdier?:

- As 50 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Ba 100 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Cd 50 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Cr 100 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Hg 25 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Pb 100 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Se 100 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Sb 250 ppm Ja ☐ Nei ☐
- Zn 1 000 ppm Ja ☐ Nei ☐

[1] *Pigmenter defineres som uoppløselige fargestoff uten fiberaffinitet.*

K36. Anvendes azofargestoffer som kan spalte av aromatiske aminer, angitt i tabell 2?

Eventuelt testrapport, vedlegg:_____

Tabell 2. Azofargestoffer

4-aminodiphenyl	3,3´-dimethyl-4,4´-diaminidophenylmethan
Benzidin	p-cresidine
4-chlor-o-toluidin	4,4'-oxydianiline
2-naphthylamin	4,4'-thiodianiline
o-amino-azotoluen	o-toluidine
2-amino-4-nitrotoluen	2,4-diaminotoluene
p-chloranilin	2,4,5-trimethylaniline
2,4-diaminoanisol	4-aminoazobenzene
4,4´-diaminodiphenylmethan	o-anisidine
3,3´-dichlorbenzidin	2,4-Xylidine
3,3´-dimethoxybenzidin	2,6-Xylidine
3,3´-dimethylbenzidin	

Hvis ja, angi kjemisk navn, CAS–nr og mengde i vektprosent:

_____

_____

Garveri eller fargeprodusent:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 26 Dun og fjær

Fylles i av leverandøren av dun og fjær.

Type av dun/fjær: _____

Leverandør av dun og fjær: _____

K82. Brukes dun og fjær plukket fra levende fugler? Ja ☐ Nei ☐

Dun- og fjærleverandørens underskrift:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 27 Mulesing

Fylles i av merinoullprodusenten.

Produsent av merinoull: _____

K83. Utsettes merinosauer for mulesing? Ja ☐ Nei ☐

Merinoullprodusentens underskrift:

Dato	Signatur
Firmanavn, telefon & email	Navn (blokkbokstaver)
	Stilling

Vedlegg 28 Markedsføring

Markedsføring av svanemerkete tekstiler, skinn og lær

Vi bekrefter hermed at vi kjenner til reglene for bruk av det nordiske miljømerket Svanen i henhold til "Regler for nordisk miljømerking" og vi forsikrer at markedsføringen av det svanemerkete tekstilet, skinnet og/eller læret skal gjennomføres i henhold til disse regler.

Vi bekrefter også at vi har kjennskap til innholdet i kriteriene for Svanemerking av tekstiler, skinn og lær.

Vi forsikrer at de innen vårt foretak som markedsfører de svanemerkete produktene skal informeres om kriteriene for Svanemerking av tekstiler, skinn og lær samt "Regler for nordisk miljømerking".

Sted/dato	Foretak
Kontaktperson	Telefon/E-post
Markedsføringsansvarlig	Telefon/E-post

Ved skifte av personale skal en ny bekreftelse sendes til miljømerkingsorganisasjonen.

Vedlegg 29 Test- og analysemetoder

Krav til analyselaboratoriet

Analyselaboratoriet skal oppfylle kravene i henhold til standarden EN ISO 17025 eller være et offisielt GLP-godkjent (Good Laboratory Practice) analyselaboratorium.

Søkerens analyselaboratorium/måling kan godkjennes for å gjennomføre analyser og målinger om:

- myndighetene overvåker prøvetakings- og analyseringsprosessen, eller om
- søkeren har et kvalitetssystem der prøvetaking og analyser inngår og som er sertifisert i henhold til ISO 9001 eller ISO 9002, eller om
- søkeren kan vise at det er overensstemmelse mellom en førstegangstest utført som en parallelltest mellom en upartisk testinstitusjon og produsentens eget laboratorium samt at søkeren tar prøver i henhold til en fastlagt prøvetakningsplan.

Pesticidrester i konvensjonell bomull

Konvensjonell dyrket bomull skal testes for hvert av følgende stoffer: aldrin, captafol, klordan, DDT, dieldrin, endrin, heptaklor, heksaklorbensen, heksaklorsykloheksan (isomerer totalt), 2,4,5-T, klordimeform, klorbenzilat, dinoseb med salter, monokrotofos, pentaklorfenol, toxafen, metamidofos, metylparation, paration, fosfamidon, glufosinat-ammonium og glyfosat.

Testene skal gjennomføres på råbomull, dvs. før våtbehandling, på hvert parti bomull som mottas, og være i henhold til testrapporter i henhold til den mest relevante testmetode av følgende:

- US EPA 8081 A (organiske klorpesticider med ultralyds eller Soxhlet-ekstraksjon og ikke-polare oppløsningsmidler (isooktan eller heksan)) eller
- 8151 A (klorerte herbicider med bruk av metanol) eller
- 8141 A (organiske fosforforbindelser) eller - 8270 C (delvis flyktige organiske forbindelser).

Nedbrytbarhet

Et stoff anses som **tilstrekkelig nedbrytbart** dersom det oppfyller følgende kriterier:

- hvis det med en av følgende testmetoder OECD 301 A, OECD 301 E, ISO 7827, OECD 302 A, ISO 9887, OECD 302 B eller ISO 9888 påvises en nedbrytningsprosent på minst 70 % i løpet av 28 dager, eller
- hvis det med en av følgende testmetoder OECD 301 B, ISO 9439, OECD 301 C, OECD 302 C, OECD 301 D, ISO 10707, OECD 301 F, ISO 9408, ISO 10708 eller ISO 14593 påvises en nedbrytningsprosent på minst 60 % i løpet av 28 dager eller
- hvis det med en av følgende testmetoder OECD 303 eller ISO 11733 påvises en nedbrytningsprosent på minst 80 % i løpet av 28 dager, eller
- hvis tilsvarende nedbrytningsprosenter kan påvises for stoffer, der de ovennevnte testmetoder ikke kan anvendes.

Et stoff anses som **fullstendig aerob nedbrytbart** dersom det oppfyller kriteriene i vedlegg III til Europaparlamentets og Rådets forordning nr. 648/2004.

Sink

Analyse av sinkinnholdet i avløpsvannet: SS 02 81 52, DS 263, NS 4773, SFS 3047 eller ISO 17294 (2007). Analyse kan foretas regelmessig med fotometriske eller lignende metoder, under forutsetning av at analyseresultatene regelmessig kontrolleres og stemmer overens med ovennevnte analysemetoder.

Utslipp av sink til vannet beregnes som årsmiddelverdi og baseres på minst en representativ døgninnsamlingsprøve pr. uke, hvis ikke myndighetenes utslippstillatelse foreskriver annen beregningsmetode.

Stoppmaterialer

Et kilogram av hver enkelt type stoppmateriale/tekstil sendes til analyselaboratoriet. For stoppmaterialer som er fremstilt av samme fibersammensetning, eller med samme kjemisk innhold og med samme kjemikaliebehandling, men som skiller seg i design, er det tilstrekkelig med en analyseprøve.

Butadien

Bestemmelse av butadien i latex: Finfordeling og veiing av prøven. Prøvetaking ved headspace sampler. Analyse ved gasskromatografi og deteksjon ved flammeioniseringsdetektor.

Formaldehyd

Formaldehyd avgivelse fra stoppmaterialer og tekstiler

Formaldehyd avgivelse bestemmes gjennom analysemetoden EN ISO 14184 eller tilsvarende metode (som for eksempel Japanese law no. 112:1972) godkjent av Nordisk Miljømerking.

Nitrosaminer

Måling av N-nitrosamin konsentrasjonen:

Det skal fremlegges en testrapport der klimakammermetoden (chamber test) ENV 13419-1 er brukt. Prøven skal gjennomføres innen en uke etter at skummet er fremstilt. Lateksprøven skal emballeres individuelt i aluminiumsfolie og vakuumpakkes i polyethylen. Den innpakkede prøve skal oppbevares i stuetemperatur i minst 24 timer før prøven pakkes ut og øyeblikkelig plasseres i klimakammeret.

Testbetingelser: Lateksprøven plasseres i en holder til prøveemnet, som gir kontakt med luften på alle sider. Kammeret skal ha klimaforhold jf.ENV 13419-1. Av hensyn til sammenligningen av testresultatene skal den arealspesifikke ventilasjonsrate (q=n/l) være 1 og ventilasjonsraten skal ligge i intervallet 0,5-1. Uttagingen av luftprøver innledes 24 timer etter, og avsluttes senest 30 timer etter at kammeret er fylt.

For uttaking og analyse av luftprøvene skal følgende metode benyttes: Hauptverband der gewerblichen Berufsgenossenschaften ZH ISO 1/120.23 (eller tilsvarende).

Metallkompleksfarger basert på kopper, krom eller nikkel

Testmetoder: ISO 8288 for Cu og Ni, EN 1233 for Cr.

COD/TOC/BOD

COD-innhold skal testes i henhold til ISO6060 eller tilsvarende.

Måling av PCOD, TOC eller BOD kan også anvendes hvis en korrelasjon til COD er vist.

Målemetode for TOC ISO 8245.

Vedlegg 30 Oversikt over R-setninger

Miljøfarlig
R50: Meget giftig for vannlevende organismer
R50/53: Meget giftig for vannlevende organismer; kan forårsake skadelige langtidseffekter i vannmiljø
R51/53: Giftig for vannlevende organismer; kan forårsake skadelige langtidseffekter i vannmiljø
R52/53: Skadelig for vannlevende organismer; kan forårsake skadelige langtidseffekter i vannmiljø
R59: Farlig for ozonlaget
H400: Meget giftig for vannlevende organismer
H410: Meget giftig for vannlevende organismer med langtidseffekter
H411: Giftig for vannlevende organismer med langtidseffekter
H412: Skadelige langtidseffekter for vannlevende organismer
H413: Kan gi skadelige langtidseffekter på vannlevende organismer
EUH 059: Farlig for ozonlaget
Meget giftig/giftig
R23: Giftig ved innånding
R24: Giftig ved hudkontakt
R25: Giftig ved inntak
R26: Meget giftig ved innånding
R27: Meget giftig ved hudkontakt
R28: Meget giftig ved inntak
R39: Fare for varig alvorlig skade på helbred
R48: Alvorlig helsefare ved lengre tids påvirkning
H331: Giftig ved innånding
H311: Giftig ved hudkontakt
H301: Giftig ved inntak
H330: Dødelig ved innånding
H310: Dødelig ved hudkontakt
H300: Dødelig ved inntak
H370: Forårsaker organskader "evt. angi organ(er)", " evt. med angivelse av eksponeringsvei
H372: Forårsaker organskader "evt. angi organ(er)", ved langvarig eller gjentatt eksponering" evt. med angivelse av eksponeringsvei".
Kreft, fosterskader
R40: Mulig risiko for kreft
R45: Kan forårsake kreft
R49: Kan forårsake kreft ved innånding
R46: Kan forårsake genetiske skader
R60: Kan skade forplantningsevnen
R61: Kan gi fosterskader
R62: Mulig risiko for skade på forplantningsevnen
R63: Mulig risiko for fosterskader
R68: Mulig risiko for vedvarende helseskade
H350: Kan forårsake kreft
H351: Mistenkes å kunne forårsake kreft

Vedlegg 31 Oversikt og verifikasjon med EU Ecolabel og GOTS

Tabell 1: Oversikt over hvilke krav som kan dokumenteres med gyldig lisensbevis for EU Ecolabel og GOTS

Type krav	Beskrivelse eller kravnr.	Kan dokumenteres med gyldig lisens-bevis for EU Ecolabel, versjon 2009/567/EC	Kan dokumenteres med gyldig lisens-bevis for GOTS, versjon 3.0
1. Generelle krav	K1, K2		Bruk av GOTS sertifikat som dokumentasjon gjelder for følgende produkter: Garn av minst 95 % sertifisert økologisk bomull - ublekt, blekt eller farget. Metervare av minst 95 % sertifisert økologisk bomull – ublekt, blekt, farget/trykket. Konfeksjonerte varer av disse metervarer og garn.
2.1 Fremstilling av fiber	Resirkulerte fiber kan anvendes	ja	ja
2.1.1 Bomull	K3	Konvensjonell bomull: med tilleggstest for glufosinat-ammonium og glyfosat.	ja
2.1.1 Lin, bambus og andre bastfibre	K4	delvis	-
2.1.2 Ull og andre keratinfibre	K5	ja	-
2.1.2 Utslipp fra ull-vaskerier	K6	delvis	-
2.1.3 Akryl	K7	delvis	-
2.1.3 Elastan	K8	delvis	-
2.1.3 Polyamid, poly-ester og polypropen	K9-K11	ja	-
2.1.4 Viskose og cuprofiber	K13-K15	ja	-
2.4.1 Kjemikalier	K25-K26	-	ja
2.4.1 Kjemikalier	K28	Delvis	ja
2.4.1 Kjemikalier	K29	ja	-
2.4.1 Kjemikalier	K30	ja	ja

2.4.2 Farger	K31	Delvis, klassifiseringen må følges	Delvis, nevnte fargestoffer må ikke anvendes.
2.4.2 Farger	K32-K34, K36	ja	ja
2.4.3 Spesielle tekstilprosesser	K37-K39	ja	ja
2.6 Etterbehandling og montering	K48	ja	ja
2.6 Etterbehandling og montering	K52	ja	-
2.6 Etterbehandling og montering	K53	ja	-
2.6 Etterbehandling og montering	K54-K55	ja	-
2.7 Utslipp	K60	ja	ja
2.9 Emballasje, lagring og transport	K67	ja	-
3.1 Produktkrav	K68	-	ja
4. Etiske krav	K81-K84	-	ja